

Uddannelserne i årets løb Folketingsåret 2005–2006

Opgør med et halvt århundredes radikal uddannelsespolitik

Af Signe Holm-Larsen

Med præcisering af målet »uddannelse og forskning i verdensklasse« indledte statsminister Anders Fogh Rasmussen uddannelsesafsnittet i sin tale ved Folketingets åbning 4.10.2005, og han begrundede det med, at »vi skal gøre de gode tider langtidsholdbare«. Han opsummerede derefter de områder, som blev udmøntet i bl.a. finanslovsaftalen for 2006 og regeringens debatoplæg til Globaliseringsrådet om *Videregående uddannelser i verdensklasse*:¹ Styrket faglighed med flere timer i dansk og historie, styrket intern evaluering², styrket efteruddannelse af lærere og skoleledere, »National handlingsplan for læsning« samt flere midler til integrationsinitiativer, til erhvervsskoler for oprettelse af ekstra praktikpladser og til de korte og mellemlange videregående uddannelser.

På langt de fleste af disse områder er der blevet realiseret lovinitiativer i det forløbne folketingsår. Undervisningsminister Bertel Haarder (V) er tilfreds:³ »Mine holdninger har ikke ændret sig. Det, jeg snakkede om i 80'erne, er alle nu enige i. Nu må man sige »disciplin«, og man må gennemføre det. Det måtte man ikke tidligere, men mentaliteten har ændret sig, og det har jeg det utrolig godt med. Jeg har det som en fisk i vandet og kan stort set få alle mine ting igennem i Folketinget.«

Uddannelsesudvalget som valgt ved folketingsårets begyndelse 5.10.2005.

Medlemmer	Stedfortrædere:
1. Troels Christensen (V)	1-5 Kurt Kirkegaard (V)
2. Anne-Mette Winther Christiansen (V)	Hanne Severinsen (V)
3. Britta Schall Holberg (V)	
4. Tina Nedergaard (V)	
5. Ellen Trane Nørby (V)	
6. Louise Frevert (DF)	6-7 Karin Nødgaard (DF)
7. Søren Krarup (DF)	Mia Falkenberg (DF)
8. Carina Christensen (KF)	8-9 Pia Christmas-Møller (KF)
9. Allan Niebuhr (KF)	Per Ørum Jørgensen (KF)
10. Christine Antorini (S)	10-13 Troels Ravn (S)
11. Kirsten Brosbøl (S)	Frank Jensen (S)
12. Carsten Hansen (S)	
13. Bjarne Laustsen (S)	
14. Margrethe Vestager (RV)	14-15 Elisabeth Geday (RV)
15. Bente Dahl (RV)	Charlotte Fischer (RV)
16. Anne Baastrup (SF)	16 Pernille Vigsø Bagge
17. Pernille Jes Rosenkrantz-Theil (EL)	17 Kim Mortensen (S)

Formand: Carina Christensen (V)

Næstformand: Margrethe Vestager (RV)

I løbet af folketingsåret skete der kun få udskiftninger: Således blev nr. 6 Louise Frevert (DF) erstattet af Martin Henriksen (DF), mens nr. 16 Anne Baastrup (SF) byttede plads med sin stedfortræder Pernille Vigsø Bagge (SF), og Pernille Jes Rosenkrantz-Theil (EL) blev erstattet af Per Clausen (EL).

Nogle af årets hændelser på grundskoleområdet var af forberedende art og blev ikke udmøntet i indeværende samling. Således nedsatte undervisningsminister Bertel Haarder og familie- og forbrugerminister Lars Barfoed december 2005 et skolestartudvalg med Linda Nielsen, professor, dr. jur. ved Københavns Universitet, som formand.⁴ Udvalget skulle udarbejde anbefalinger, der kunne bidrage til en tidligere skolestart, hvor undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, barnet fylder seks år. Rapporten om *Ny 1. klasse* anbefaler en samlet og sammenhængende skolestart, sprogscreening af alle 6-årige, obligatorisk børnehaveklasse, dansk med mindst en daglig lektion, trinmål og indholdsbestemmelser og i tilslutning hertil mål og indholdsbeskrivelse for SFO'erne.

At fremskynde skolestarten fra 7 til 6 år vil formentlig få størst betydning for drenge, som allerede med den nuværende skolestartalder har det sværere end pi-

gerne. Ifølge rapporten benyttes muligheden for at udskyde skolestarten med et år således af 26 procent af drengene over for 16 procent af pigerne.

Af øvrige ændringer på uddannelsesområdet uden tilknytning til lovgivningen kan nævnes, at dette blev året, hvor de to konkurrerende lederforeninger på folkeskoleområdet nærmede sig hinanden. Det er snart 8 år siden, Danmarks Skolelederforening forlod Danmarks Lærerforening, som herefter dannede Lederforeningen.⁵ Et stort flertal besluttede på DLF's kongres efteråret 2005, at lederne fra 1.1.2006 skulle varetage egne lokale aftaleforhold.⁶ Og ved Danmarks Skolelederforenings (DS) repræsentantskabsmøde 28.9.2005 i Herning fik DS's landsbestyrelse mandat til at gå i dialog med »de andre lederforeninger på folkeskoleområdet til at danne én ny fælles lederforening.«⁷ Formændene for de to foreninger har indgået aftale om et tæt samarbejde i »Skoleledernes Fællesrepræsentation« fra 1. august 2006, efter at de nærmere principper for og forventninger til det fælles arbejde blev fastlagt i slutningen af maj 2006.⁸

Nedtælling til ny kommunestruktur

I den forløbne folketingsssamling har mange anstrengelser drejet sig om, at de nuværende 271 kommuner skal fusionere til 98 kommuner og være funktionsdygtige fra dag 1, nemlig 1.1.2007; og dette i en tid, hvor de kommunale driftsbudgetter samlet set kun vokser beskedent. Det har i de kommunale sammenlægningsudvalg medført mange beslutninger vedrørende økonomi, IT, organisation og medarbejderstab. For de amtslige og landsdækkende uddannelsesinstitutioner har fokus været på spørgsmål som overdragelse af aktiver og passiver, ny placering af ledere og medarbejdere og omstrukturering til selveje.

I forbindelse med reformen har ikke mindst den vidtgående specialundervisning været i fokus, idet kommunerne fra 2007 også skal finansiere amternes nuværende udgifter på området.⁹ Kommunerne får tildelt de tidligere amtslige midler via bloktilskuddet, men der er i fordelingen af midlerne til den enkelte kommune ikke taget højde for, at nogle kommuner eksempelvis har en større eller mindre andel af elever visiteret til vidtgående specialundervisning og/eller har flere eller færre udgiftskrævende børn end landsgennemsnittet. Der vil altså være kommuner, som ikke får dækket deres udgifter på områderne fuldt ud, og nogle, som bliver »overkompenseret«.

Kommunalreformen satte også sit præg på kommune- og regionsvalget 15.11.2005, hvor de gamle kommunalbestyrelser blev forlænget for at kunne varetage kommunernes drift indtil 1.1.2007, og hvor der blev valgt sammenlægningsudvalg til i samme periode at forberede de nye storkommuner – en vigtig opgave med henblik på fastlæggelse af serviceniveauet i de nye kommuner. Opgaven er ikke blevet lettere af, at der samtidig er sket ændringer i den mellemkommunale udligningsordning, hvad der har tvunget en række især østdanske kommuner til at lægge niveauet lavere end ønsket og forudset.

Forberedelsen af kommunalreformen har for folkeskolens vedkommende tillige medført, at andre instanser har tilpasset deres struktur for at tilgodese deres organisatoriske arbejde. Det gælder eksempelvis Danmarks Lærerforening, der har foretaget en kredsreform med virkning fra 1.4.2006, så kredsopdelingen modsvarer de nye kommunegrænser. Også Skole og Samfund har omstruktureret.

Folkeskolens strammingsbuket – formål, elevplaner, test og tilsyn

Denne folketingsssamling bragte to meget omfattende lovpakker med dybtgående ændringer af folkeskoleloven fra 1.8.2006: I efteråret 2005 blev der opnået forlig om L 101, som omhandler nationale test og obligatoriske prøver mv.¹⁰ Der er tale om 10 test i dansk læsning, matematik, naturfag og engelsk mv. på bestemte klassetrin. Samtidig er folkeskolens afgangsprøver efter 9. klasse gjort obligatoriske, og rækken af prøvfag udvidet med historie, samfundsfag og kristendomskundskab. I foråret 2006 drejede det sig om L 170,¹¹ der strammer folkeskolelovens formålsparagraf; indfører skriftlige individuelle elevplaner, en årlig kvalitetsrapport i forbindelse med kommunernes budgetvedtagelse og etablerer et Evalueringråd til afløsning af Grundskolerådet september 2006.¹²

Ved 1. behandlingen af L 101 stillede Marianne Jelved (RV) sig tvivlende over for nytten af test: »Hvorhenne i den internationale forskning findes der belæg for, at den type test hjælper?«¹³ Hun kritiserede tillige den manglende adgang til offentlig indsigt i testopgavernes kvalitet, og at »vi igen ikke kan få en faglig diskussion af, hvad det egentlig er, der bliver testet i, men må forlade os på et firma, der laver en test, som folkeskolens lærere skal indrette deres undervisning efter.« Og hun fortsatte: »Det, der foregår her, er et illusionsnummer. Det er i virkeligheden et led i en meget raffineret kulturkamp, og jeg kan undre mig over den sammensætning af forligspartier, der står bag det her.« I sit sidste indlæg sagde hun: »Min pointe er, at folkeskolelærerne faktisk er uddannet til at løse de opgaver, vi taler om her. Det er de meget, meget bedre til end de 179 medlemmer af Folketinget, det er derfor, de har fået prædikatet lærere, og de får løn for det, og de er ansat til det.« Også Thomas Krog (SF) var kritisk og mente, »at den tid, der skal bruges til at forberede og gennemføre testen og efterbehandle testresultaterne, går fra anden undervisning, og derfor kommer vi helt naturligt til at se en undervisning, der retter sig mod, at børnene klarer sig godt i test, i stedet for en undervisning, der fokuserer på at lære eleverne brugbare færdigheder.«¹⁴

Ved 2. behandlingen fremførte Kim Mortensen (S) sit partis begrundelse for at stemme for forslaget med, at de nationale test »for det første er et pædagogisk redskab og for det andet ikke skal stå alene, men være en del af en styrket evalueringkultur, der ikke kun måler det faglige indhold, men bredt måler alle aspekter af undervisningen.«¹⁵ Lovforslaget blev af Margrethe Vestager (RV) kædet sammen med L 170, som var til førstebehandling samme dag: »Venstre skriver i betænkningen, at testene er pædagogiske, men hvordan hænger det sammen med,

at de skal bruges til kommunens kontrol af skolens kvalitet, som efterfølgende skal bruges til ministerens kontrol af skolens kvalitet?»

Ved førstebehandlingen af L 170 betegnede Thomas Krog (SF) forslaget som »et stort slag i værdikampen« og mente, at det »drejer desværre folkeskolen i en retning, hvor der er alvorlig risiko for, at væsentlige værdier i den danske folkeskole bliver smidt over bord. Den enkelte elevs alsidige udvikling står på spil... Den indsnævring af faglighedsbegrebet, der er lagt op til med den nye formulering af formålsparagraffen, retter uden tvivl fokus mod det, der kan måles i nationale obligatoriske test. Vægtningen i undervisningen vil gå i retning af indlæring af paratviden og udenadslære...«¹⁶ Majbrit Berlau (EL) kædede L 170 sammen med afskaffelse af gruppeeksamen og nedlæggelsen af Statens Pædagogiske Forsøgscenter.¹⁷ Hun mente, at forslaget »bygger på et forældet skolesystem og et forældet skolesyn...og på den opfattelse, at vi skal vende tilbage til den sorte skole, som vi de sidste 30 år har forsøgt at vende os væk fra. Kontrol, centralstyring, ensretning og et meget snævert indlæringsfokus skal fremover være det, der er karakteristisk for den danske folkeskole...« Imod forslaget talte også Margrethe Vestager (RV), som beklagede »det lethedens tonefald, som har præget ordførerne og ministeren,« og »den arrogance, som man forholder sig til lærernes bekymringer med« samt debatforløbet, »hvor der stort set ikke er nogen tilbage (red.: i folketingsalen), og hvor vi nærmer os kl. 23.30«. Hun kommenterede tillige den borgerlige regerings indsats på uddannelsesområdet med ordene, at »der er en klar linje i de ændringer, som er lavet i folkeskolelovene fra 2001 til i dag. Det er ændringer, som i enhver forstand indebærer, at statens styring af skolen bliver kraftigere.«¹⁸ Og hun tilføjede: »Egentlig tror jeg ikke, at PISA-resultater eller OECD-undersøgelser er den egentlige grund til, at de her lovforslag er fremsat. PISA og OECD er brugt i iscenesættelsen af et billede af en skole, der kræver en stærk hånd, statslige test og kontrol, og grunden er, at det herskende flertal vil have en anden skole, og det er så det, de får.«

2. behandlingen blev kort, men ved tredjebehandlingen blev der fremsat 11 ændringsforslag, som dog alle blev forkastet.¹⁹ Tina Nedergaard (V) benyttede lejligheden til at takke for »et bredt og solidt samarbejde mellem Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Konservative og Venstre«. Undervisningsministeren sagde afslutningsvis: »Så lad os nu starte et nyt kapitel i dansk skolepolitik og i folkeskolens udvikling. Nu er rammerne lagt, nu skal der samarbejdes, nu skal det bevises, at vi kan bevare alle de gode sider i skolen, samtidig med at vi får lappet på de svage sider. Nu skal lærerne være stolte over alt det gode, som skal brede sig.«²⁰

Slutresultatet blev altså, at begge lovforslag blev vedtaget af forligspartierne, idet L 101 blev vedtaget med 90 stemmer (V, DF, KF og de fleste medlemmer af S) mod 23 (5 medlemmer af S samt RV, SF og EL), mens L 170 blev vedtaget med 86 stemmer (V, DF, KF og de fleste medlemmer af S) mod 23 (4 medlemmer af S samt RV, SF og EL). Resultatet er et klart udtryk for regeringens situation, der i

et tv-debatprogram blev karakteriseret således: »En svag opposition, der er oppe imod en regering med en klar vilje til at nå nogle klartformulerede mål.«²¹

Et af hovedpunkterne i lovgivningen var den *nye formålsparagraf*, hvor det socialkonstruktivistiske læringssyn, som 1993-lovens formål hidtil har været udtryk for, er blevet strammet op i behavioristisk retning. Ændringen blev kommenteret således af Thomas Damkjær Petersen, formand for Skole og Samfund:²² »Formålsparagraffen udtrykker det fundamentale sigte med folkeskolen, og den skal politikerne kun ændre efter moden overvejelse og i bred enighed. Nu gik det stærkt, og der blev ikke opnået politisk bredde bag ændringen. Det er skidt for folkeskolen, for det fungerer simpelthen ikke, at skolens værdigrundlag omlægges ved hvert regeringsskifte. Al erfaring viser, at ændringer i lovgivningen tager lang tid at gennemføre i praksis i skolerne... Det er et lille skridt den gale vej, når læringssynet skifter fra 'at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer' til 'skal...give eleverne kundskaber og færdigheder'. Man kan frygte en udvikling i retning af en mere passiv rolle til eleverne.«

Et omdiskuteret punkt i den nye lovgivning var indførelsen af *individuelle elevplaner* fra 1.8.2006.²³ Hver elev skal fremover have en elevplan, som indeholder oplysninger om resultater af den løbende evaluering og den besluttede opfølgning herpå. Elevplanen skal danne grundlag for skolens samarbejde med forældrene om elevens udbytte af undervisningen, og det anbefales, at den sendes til hjemmene forud for skole-hjem-samtalerne. Elevplanerne er blevet vel modtaget i Skole og Samfund, hvor Thomas Damkjær Petersen tilkendegav:²⁴ »Det giver os som forældre en meget bedre mulighed for at se, hvordan det går med indlæringen hos vores børn. Vi vil rigtig gerne støtte, at udviklingen i vores børns læring går i den rigtige retning, og langt hovedparten af alle forældre er også selv villige til at gøre noget ved det. Vi skal bare have at vide hvordan. Det må alle landets kvalificerede lærere nu fortælle os. På den måde sikrer vi, at skolen og forældrene arbejder i den samme retning. Derfor siger jeg tak for det lovforslag – det har Skole og Samfund ventet længe på.«

Endnu et hedt debateme var indførelsen af nationale test som et led i projekt »Fremme af en evalueringskultur i folkeskolen.«²⁵ Meningen var, at det skulle afgøres i oktober 2005, hvilket konsortium der skulle føre projektet ud i livet. Imidlertid blev udbuddet trukket tilbage, idet projektet blev udskudt et år.²⁶ Årsagerne hertil fremgik af Undervisningsministeriets nye udbud for nationale test i folkeskolen, hvor det bl.a. hed:²⁷ »Udviklingen af disse test har tidligere været lagt i udbud, men på baggrund af ministeriets risikoanalyser blev det besluttet at gennemføre et nyt udbud. Den væsentligste forskel på dette og det tidligere udbud er, at der er bedre tid til at udvikle og afprøve testene, samt at der er afsat flere penge til udviklingen. Kontraktsummen skønnes at blive på mellem 50 og 60 millioner kroner. De første tre test skal være klar 1. maj 2007, og de resterende året efter.« Selv om udbudssummen nærmest blev fordoblet og tidsplanen ud-

skudt med et år, responderede kun to konsortier i anden omgang:²⁸ Vinder blev COWI med underleverandørerne @ventures (Kompetencecenter for e-læring, Århus Købmandsskole), CSC Danmark A/S, JCVU (Jysk Center for Videregående Uddannelse), CVU-Storkøbenhavn, Universitetet i Bergen og Public Communication A/S. COWI's tilbud lød på 55 mio. kr. for udvikling og drift i tre år.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at de obligatoriske test gennemføres, og at skolens it-kapacitet med hensyn til computere, programmel, netværk og internetforbindelser mv. er tilstrækkelig. Et centralt spørgsmål i forbindelse med gennemførelsen af de nationale test er spørgsmålet om tavshedspligt og offentliggørelse af resultaterne. Resultatet er blevet, at det alene er landsresultaterne, der offentliggøres i form af en såkaldt national præstationsprofil, som skal vise, hvordan eleverne på landsplan i de forskellige fag og på de forskellige klassetrin klarer sig. Skole og Samfund tilslutter sig både indførelsen af de obligatoriske test og tavshedsbestemmelserne og »hilser med tilfredshed, at testresultaterne ikke er omfattet af lov om offentlighed i forvaltningen. En ranking af skoler eller klasser som følge af testresultaterne vil ikke have nogen positiv effekt og vil modvirke anvendelsen af testene som pædagogiske arbejdsredskaber.« Samtidig glæder man sig over, at skolebestyrelserne fremover får adgang til »aggregerede testresultater på skole-, afdelings- og klasseniveau (som) vil give skolebestyrelsen et mere præcist billede af, hvor på skolen der findes faglige problemer, således at skolebestyrelsen kan diskutere med skolens leder, hvorledes der kan sættes ind over for disse problemer.« Skolebestyrelserne har hermed fået tildelt en direkte kompetence i spørgsmålet om undervisningens kvalitet – et område, som hidtil af mange skolefolk er blevet betragtet som et ansvarsområde alene for skolens ledelse og lærere.

Kommunalbestyrelsens *årlige kvalitetsrapport* skal gøre status over kommunens skolevæsen ved bl.a. at vurdere skolernes faglige niveau ud fra resultaterne af de nationale test. Hvis kvalitetsrapporten viser, at det faglige niveau på en skole ikke er tilfredsstillende, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handlingsplan med henblik på at genoprette kvaliteten på den pågældende skole. Et centralt punkt i sagsgangen er, at både kvalitetsrapport og evt. handlingsplan skal sendes i høring hos den berørte skolebestyrelse og ikke hos skolens ledelse eller ansatte. Skolebestyrelserne har altså også på dette punkt fået en ny kompetence at udøve deres tilsyn med. Det er desuden besluttet, at både kvalitetsrapporter og evt. handleplaner samt høringsudtalelser hertil skal offentliggøres på internettet – en beslutning, som nok kan sætte tavshedspligten om elevresultater i relief.

Blandt folkeskolens lærere ses lovændringerne af mange som »et angreb på den danske folkeskoles grundsyn.«²⁹ Synspunktet er fremsat af Henrik Billehøj, hovedstyrelsesmedlem i Danmarks Lærerforening og formand for Arbejdsmiljøgruppen, dagen før folkeskolelærernes store demonstration mod folkeskoleforligene. Han tilføjer: »Det skolesyn, som flertallet i Folketinget tilsyneladende

ønsker fremmet, kan i mange henseender gøre det lettere at være lærer. Man skal ikke tænke så meget selv – andre beslutter for én, hvad der skal undervises i og hvornår. Testene er lavet – det behøver man som lærer ikke at bekymre sig om. Andre højere oppe i systemet har tænkt for dig. De kender godt nok ikke lige de unger, der er i din klasse, og de vilkår de har. Men never mind. Sidst jeg så den slags undervisning, var i DDR før omvæltningerne.”

Sammenfattende kan årets omfattende ændringer af folkeskoleloven ses som en logisk og konsekvent fortsættelse af udviklingen siden 2001 (regeringerne Anders Fogh Rasmussen I og II) og dermed som et opgør med et halvt århundredes radikal uddannelsespolitik - en drejning fra kvalitetsudvikling til kvalitetssikring.

Et tilbageblik på revisionen af folkeskoleloven i 1958 og udmøntningen heraf i den Blå Betænkning 1 og 2 medførte en afgørende ændring i folkeskolen fra 1960 og frem. Det betød et opgør med industrisamfundet, idet hver elev blev set som enkeltindivid med et iboende potentiale af udviklingsmuligheder, som skolen havde til opgave at hjælpe frem.

Med de nuværende ændringer af folkeskoleloven er den overordnede synsvinkel på ny ændret afgørende – og i en retning, som i et interview med Bertel Haarder i tv-udsendelsen »Profilen« af interviewerens blev betegnet som »uhørt topstyring.«³⁰ At dette ikke er et isoleret synspunkt, underbygges af bl.a. en udtalelse af Erik Lorentzen, formand for Danmarks Skolelederforening. Han sagde i sin mundtlige beretning ved foreningens årsmøde 28.9.2006, at folkeskolen nu behøver ro, og at man som leder i folkeskolen for øjeblikket ikke længere oplever situationen som, at man er underlagt krydspres, men at man snarere føler sig i direkte krydsild.

Øget skriftlighed i folkeskolens afgangsprøver

Endnu en væsentlig ændring i folkeskolen er, at afgangsprøverne efter 9. klasse nu er gjort obligatoriske.³¹ Rækken af prøvfag er samtidig udvidet med historie, samfundsfag og kristendomskundskab, og 10. klasseprøverne (tidligere § 14, stk. 2) er udskilt som en selvstændig § 14 a. Folkeskolens afgangsprøver er herfter opdelt i tre kategorier:³²

- De *bundne prøvfag*, som alle elever skal op i: Mundtlig og skriftlig dansk, skriftlig matematik, mundtlig engelsk og fysik/kemi.
- *Prøvfag til udtræk*, hvor der hver gang udtrækkes to fag: Et fag blandt de humanistiske fag skriftlig engelsk, tysk/fransk, historie, samfundsfag, kristendomskundskab, og et fag blandt naturfagene skriftlig biologi og skriftlig geografi. Prøverne i denne gruppe er indtil de næste arbejdstidsforhandlinger alene skriftlige.
- *Frivillige prøver*, valgfag, som eleven kan vælge at indstille sig til: Sløjd, håndarbejde og hjemkundskab samt tysk/fransk, hvor eleven kan vælge mundtlig og/eller skriftlig prøve.

Danmarks Lærerforening og kommunerne har ikke kunnet opnå enighed om, hvordan de nye udtrækningsprøver skal honoreres arbejdstidsmæssigt.³³ Undervisningsministeren har besluttet ikke at kompensere kommunerne for den ekstraudgift, de nye mundtlige prøver ville give i forhold til lærernes arbejdstidsaftale: »Som det er i dag, skal læreren have besked 14 måneder i forvejen om, at eleverne er udtrukket til prøve i historie. Ting kan være så tåbelige, at der ikke skal betales for at rette dem op«. Jens Færk, formand for Lederforeningen, kommenterede dette således: »Hastværk er lastværk...Nu har undervisningen i adskillige fag i årevis været lagt til rette efter, at de skulle afsluttes med en mundtlig prøve. Så med et trylleslag ændres forudsætningerne for prøveafholdelsen...Efterhånden kan man få den tanke, at de konstante politiske ændringer har en ikke ubetydelig indflydelse på, hvor godt vi klarer os i internationale undersøgelser. Det må kunne gøres bedre!« Den skriftlige udtræksprøve i tysk og fransk er af Ingrid Stuart, formand for Sproglærerforeningen, på lederplads betegnet som en »kvælningsaktion af 2. fremmedsprog tysk/fransk i det danske uddannelsessystem.«³⁴ I fagbladet Folkeskolen kommenteres situationen på lederplads således:³⁵ »Nu skal stort set alt klares ved skriftlige prøver. Også i samfundsfag, kristendomskundskab, tysk og fransk! Hvad bliver det næste? Skriftlig sløjd? Hvorfor ikke tørvømning?...Samtidig ligner det mord på tysk og fransk – to fag, som i forvejen er klemte. Hvem sagde globalisering?«

I tilslutning til udvidelsen af rækken af prøviefag, har der også været udtrykt ønske om, at faget idræt skulle være prøviefag. Det blev det dog ikke til i denne omgang. Til gengæld er der indført en udtalelse, som ligestilles med standpunktskarakterer og gives to gange om året på 8.-10. klassetrin.

Kampen om 10. klasse

Heller ikke i dette folketingsår har det været muligt at finde fodslag om ændring af 10. klasse.³⁶ Elevtilslutningen er svagt faldende. Således viste tallene ved 9. klasse-elevenes tilmelding til ungdomsuddannelserne pr. 15.3.2006, at 51,7 procent ønsker at fortsætte i 10. klasse mod 54,2 procent i 2005 og 61,8 procent i 2000. Faldet modsvares af en stigning i søgningen til erhvervsuddannelserne og især til de gymnasiale uddannelser.³⁷

I forbindelse med finanslovsaftalen i november 2005 inviterede undervisningsministeren til drøftelser af regeringens planer om at nedlægge 10. klasse og i stedet etablere »en ungdomsklasse målrettet unge, der mangler grundlæggende faglige færdigheder, er uafklarede, fravælger eller falder fra en ungdomsuddannelse«. Det blev foreslået, at ungdomsklassen skulle bestå af 1-2 moduler a 20 uger med en vekslen af almen undervisning, brobygning og praktikophold. I fagbladet Folkeskolen var kommentaren, at forslaget »ligner mere et 20-ugers rekrutteringskursus til social- og sundhedsskoler, erhvervsskoler og landbrugsskoler. Og de erklærede gode hensigter kan ikke camouflere, at ministerens udspil vil

ødelægge 10.klassernes øvrige kvaliteter«. ³⁸ Forslaget vandt ikke tilslutning, men dukkede atter op i forbindelse med regeringens velfærdspakke, som blev fremsat 4.4.2006.

Den følgende tids debat viste, at det ikke er så enkelt at skaffe sig af med 10.klasse, jf. fx følgende udsagn: »Formelt set er regeringens forhandlingsudspil stadigvæk lig med det forslag til ungdomsklasse, som det ikke lykkedes at samle flertal for i december. Dengang sagde Dansk Folkeparti nej, ligesom 8-10 medlemmer af Venstres folketingsgruppe havde givet udtryk for, at de i givet fald ville stemme imod forslaget.« ³⁹ Thomas Damkjær Petersen fra Skole og Samfund undrede sig på lederplads over, »at det er så magtpåliggende for regeringen at få vristet 10. klasse ud af folkeskoleområdet...vi tror ikke på, at en nedlæggelse af den nuværende 10. klasse vil være med til at nedbryde den negative sociale arv. Tværtimod.« ⁴⁰

Samtidig blev der etableret en underskriftindsamling mod regeringens ungdomsklasserforslag under mottoet »Styrk 10. klasse.« ⁴¹ Bag den stod en så bred forsamling som Frie Skolers Lærerforening, Danmarks Lærerforening, Frie Grundskolers Fællesråd, Efterskoleforeningen, Formidlerne, Forældreorganisationen Skole og Samfund, Husholdnings- og Håndarbejdsskoler og Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark. Mere end 90.000 underskrifter blev det til, som tilsluttede sig tilkendegivelsen fra organisationerne bag indsamlingen om, at »10. klasse er ikke problemet, men en del af løsningen, når det gælder flere i ungdomsuddannelse.« ⁴²

Også Gymnasieskolernes Lærerforening var uenig og mente, at »mange unge bruger 10. klasse til at kvalificere deres uddannelsesvalg, til at modnes og til at erhverve sig yderligere faglige kvalifikationer. En målretning af 10. klasse vil derfor give flere uddannelsesskift... I dag fortsætter knap 60 procent af eleverne i 10. klasse på en gymnasial uddannelse. Af disse fortsætter en stor del på hf...Kursistgrundlaget for det 2-årige hf vil forsvinde, hvis 10. klasse målrettes erhvervsuddannelserne. Det vil være både forligsbrud og regelbrud, fordi det senest i forbindelse med hf-reformen blev slået fast, at 10. klasse fortsat skulle være den primære adgangsvej.« ⁴³

De politiske drøftelser om 10. skoleår er efteråret 2006 resulteret i, at lovkataloget for den kommende folketingssamling præsenterer ændringerne med, at »10. klasse målrettes elever, som har behov for yderligere faglig kvalificering« i stedet for formuleringen fra regeringsgrundlaget, hvor det hedder, at »10. klasse skal målrettes til svage elever.« ⁴⁴ Christine Antorini (S) begrundet sit partis tilslutning til det kommende forslag således: »Det er vigtigt for os, at 10. klasse bliver bevaret, og at det er for alle, så der kommer brobygning til alle uddannelser, og så man kan tage et helt år, hvis man ønsker det«. 10. klasse ser i skrivende stund således ud til at fortsætte i folkeskolens regi som en almen afslutning på grundskolen.

Statens Pædagogiske Forsøgscenter nedlægges

Og dette blev så året, hvor Statens Pædagogiske Forsøgscenter definitivt blev nedlagt. Det skete i forbindelse med finanslovens vedtagelse.⁴⁵ Centret, der har eksisteret siden 1964, ophører 31. juli 2007. Det er ikke første gang, at SPF har været lukningstruet. Da daværende rektor Svend E. Pedersen stoppede for et par år siden, blev stillingen ikke genbesat, og allerede sidste år opererede regeringens lovkatalog for året 2004-2005 med en lukning. Denne blev dog forhindret i sidste øjeblik, da Dansk Folkeparti ikke ville være med, efter at den daværende uddannelsesordfører for DF Louise Frevert ved selvsyn var blevet overbevist om centrets indsats og betydning.⁴⁶

Denne gang tilsluttede partiet sig en nedlæggelse. Uddannelsesordfører var nu Søren Krarup (DF), som ved 1. behandlingen medgav, at han drøftede »sagen på et spinkelt grundlag«, da han ikke havde haft tid til at besøge forsøgscentret, men han tilsluttede sig regeringens forslag, fordi han havde konstateret, »at Statens Pædagogiske Forsøgscenter blev oprettet i 1964. Det var i denne periode, i de skrækelige 1960'ere, at den danske folkeskoles nedtur begyndte. Den blå betænkning var fra 1960 – den undervisningsvejledning, der forvandlede folkeskolen fra en skole til et pædagogisk-psykologisk forsøgscenter, hvor alt andet end kundskaber var i højsædet, eftersom det her blev skolens opgave at skabe, som det hed, lykkelige, gode og harmoniske mennesker, en officiel befaling, der principielt var lige så anmassende, som den pædagogisk var afsporende. Og denne ødelæggelse af folkeskolen fandt altid sted, husker jeg, via pædagogiske forsøgscentre.«⁴⁷ Nedlæggelsen blev af Anne-Mette Winther Christiansen (V) begrundet med, at fremtidigt forsøgs- og udviklingsarbejde på grundskoleniveau skulle gennemføres på flest mulige folkeskoler landet over for at sikre størst mulig effekt og fleksibilitet.

Nedlægningsbeslutningen gik ikke ganske af sig selv. Ved 2. behandlingen havde Anne-Mette Winther (V) ingen kritik af kvaliteten af centrets virksomhed, men sagde: »Det er en prioritering. Det er nu, vi siger, at vi vil noget nyt, vi vil videre ad et andet spor.«⁴⁸ Dette blev af Margrethe Vestager (RV) udlagt således, at »argumentationen er kogt ned til: Vi vil bruge pengene til nogle andre ting.«

Men flertallet for nedlæggelsen var hjemme. Ungdomsbyen, der er blevet drevet af centret i samarbejde med en række eksterne interessenter, og som navnlig har varetaget erhvervs- og samfundsbetonet kursusvirksomhed for 8.-10. klassetrin, kan dog fortsætte.

Kravene strammes i de frie grundskoler

Dette år har for friskoler og private grundskoler bundet mange kræfter i udarbejdelsen af del- og slutmål samt undervisningsplaner.⁴⁹ Regelsættet skal ses i lyset af den traditionsbestemte balance mellem de frie grundskolers skolefrihed og kravet om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves

i folkeskolen.⁵⁰ Alle frie grundskoler skal herefter udarbejde slutmål, delmål og undervisningsplaner i overensstemmelse med skolens overbevisning og undervisningstilrettelæggelse, og de skal gøres tilgængelige på skolens hjemmeside, så forældrekredsen, det forældrevalgte eksterne tilsyn og Undervisningsministeriets tilsyn kan få et vurderingsgrundlag for, om skolen lever op til lovens krav. Det er skolens ansvar, at mål og undervisningsplaner lever op til, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og at de er overensstemmelse med skolens praksis.

Kravene til de frie grundskolers målsætningsarbejde er mindre omfattende end til folkeskolens sæt af undervisningsbeskrivelser, vejledende læseplaner, undervisningsvejledninger, trinmål og slutmål. Eksempelvis er der ikke krav om slutmål for hvert fag eller obligatorisk emne som i folkeskolen, men som et minimum for de tre hovedområder: de humanistiske, de naturfaglige og de praktisk musiske fag. De frie skoler kan dog også vælge at fastsætte slutmål for enkelte fag eller for flere fag under ét, hvis skolen har tilrettelagt undervisningen tværfagligt. Slutmålene behøver ikke at være identiske med folkeskolens slutmål, men skal samlet set stå mål med folkeskolens CKF'er, så det tydeliggøres, at en elev på en fri grundskole har de samme faglige muligheder som i folkeskolen. Delmål skal udarbejdes for dansk, engelsk, matematik, geografi, biologi og fysik/kemi på niveau med folkeskolens trinmål og på alders- og klassetrin, der er relevante i forhold til skolens praksis. Således kan et fags delmål for eksempel være forskudt i forhold til folkeskolens trinmål for faget, hvis faget påbegyndes på et andet tidspunkt i skoleforløbet eller læses med en anden undervisningsmæssig progression.

I samme ombæring er friskoleloven også ændret med hensyn til afgangsprøverne.⁵¹ Det er herefter skolerne, der skal meddele Undervisningsministeriet, hvis de ikke ønsker at afholde prøverne. Hvis ikke, kan de få frataget prøveretten. Lovændringen hjemler også krav om evaluering af elevernes udbytte af undervisningen og af skolens samlede undervisning, om opfølgingsplaner og om offentliggørelse af evalueringsresultater på skolens hjemmeside samt om orientering af forældre til undervisningspligtige elever om skolens værdigrundlag ved tilmeldingen. Endelig indfører lovforslaget et krav om obligatorisk optagelsesprøve til de 3-årige gymnasiale uddannelser for ansøgere, der ikke har aflagt folkeskolens afgangsprøver.

Ved førstebehandling sagde Britta Schall Holberg (V), at forslaget sikrer en samtidig gennemførelse af de nye prøveregler i folkeskolen, i de frie grundskoler og på efterskolerne, og hvad hun kaldte »en forbedring af det faglige niveau på de frie skoler ved at gøre afgangsprøver obligatoriske, samtidig med at der fortsat tages hensyn til de frie skolers muligheder for frit at tilrettelægge undervisningen.«⁵² Margrethe Vestager (RV) nuancerede billedet: »Jeg synes, ordføreren skylder at sige, at vælger man ikke at udvide prøverne, så kommer man under skærpet tilsyn; at det er en alt eller intet-situation... Man skal enten gøre det fuldstændig ord til andet som folkeskolens prøve, eller også skal man ikke gøre

noget. Og gør man ikke noget, kommer man både under skærpet tilsyn, og ens elever kommer til en obligatorisk optagelsesprøve, hvis de vil videre i uddannelsessystemet. Derfor er det meget svært at se, hvad det er for et frirum, der er tilbage.« Hun rejste også spørgsmålet, om det var Socialdemokraternes langsigtede mål »at de frie skoler skal gøres til folkeskoler med deltagerbetaling, altså med brugerbetaling«. Per Clausen (EL) mente, at »det er bemærkelsesværdigt, at det er en borgerlig-liberal regering - det tror jeg i hvert fald regeringen er i sin egen selvforståelse - der på skoleområdet fører an med hensyn til at sikre mere og mere statslig kontrol... Når man vil have mere statslig styring, altså når man ikke nærer nogen særlig tillid til, at folkeskolelærerne, forældrene i folkeskolen og eleverne i folkeskolen er i stand til at styre sig selv og derfor skal underordnes statsligt regereri med test osv., ja, så er det forholdsvis logisk, at man så også udfolder denne manglende tillid til at omfatte friskoleområdet.« Sagens videre behandling medførte kun tekniske justeringer.

Den øgede regelstyring har ikke vakt begejstring hos de frie grundskoler. Således udtalte formanden for Danmarks Privatskoleforening Kurt Ernst, at »den nye lov rammer de frie grundskoler hårdt, fordi den fastlåser fagrækken. Jeg tror, at 99 procent af de frie skoler vil vælge at tage alle prøvefagene, og det vil så ske på bekostning af de kreative fag...Jeg frygter, at loven får de enkelte skoler til at have mindre lyst til at eksperimentere.«⁵³ Samme holdning er udtrykt af repræsentantskabet i Frie Skolers Lærerforening, som ved repræsentantskabsmødet 18.-19.8.2006 vedtog en resolution, hvori det hedder, at man »udtaler sin misbilligelse af indskrænkningerne af rammerne for de frie skoler som resultat af regeringens nye love på området. Sammenkædningen med folkeskolen og dermed statslig ensretning af den frie grundskole og efterskolen bryder med fundamentale frihedsrettigheder, som de er nedfældet i Grundloven og har været praktiseret i lovgivningen gennem mere end 100 år.«⁵⁴ Resolutionsforslaget blev fremlagt af Sebastian Thormann, som bl.a. sagde, at »de frie skoler presses til at følge folkeskolen slavisk...Vi er utilfredse med den hastighed, de nye prøver implementeres med, at prøveformer, som eleverne har opnået fortrolighed med, ændres til en rent skriftlig prøve, og vi er utilfredse med, at skriftlige prøver, som eleverne ikke har arbejdet med, skal indføres midt i et undervisningsforløb«.

Året har også bragt ændringer på befodringsområdet med L 31 om *ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.*⁵⁵ Med lovforslaget er de frie grundskolers befodringsstilskudsordning bortfaldet fra august 2008, så reglerne er ens for elever i de frie grundskoler og elever i folkeskolen, som vælger en anden skole end distriktsskolen. Dog kan skolerne af egne midler stadig yde befodringsstilskud.« Lovforslagets behandling bragte kun småjusteringer.

Samtidig er de private grundskolers tilskudsordning blevet forenklet.⁵⁶ Den gældende driftstilskudsstruktur erstattes af en model bestående af tre komponenter: grundtilskud, undervisningstilskud og fællesudgiftstilskud. Det samlede

tilskud andrager uændret 75 procent af de private skolers udgifter og forældrebetalingen ligeledes uændret 25 procent af udgifterne, men omlægningen resulterer i forskydninger skolerne imellem, således at de mindste skoler ikke får helt så meget i tilskud som tidligere.

Endelig er der i juni 2006 opnået enighed mellem regeringen og KL om, at tidsfristen for anmeldelse af nye friskoler skal fremrykkes fra 1. februar samme år til 15. august året før. Begrundelsen er ifølge fagbladet Danske Kommuner, at »nye friskoler har det med at skyde op i kølvandet på en nedlagt folkeskole, men det kan blive sværere i fremtiden. I den nye økonomiaftale med regeringen fik KL nemlig rykket grænsen for, hvornår frie grundskoler skal anmeldes.«⁵⁷ Et bredt politisk flertal på Christiansborg står bag forslaget, som betyder, at »det bliver lettere at slippe af med små folkeskoler.«⁵⁸ Ændringen betyder, at såfremt en kommunalbestyrelse beslutter sig for nedlæggelse af en af kommunens skoler, fx i forbindelse med den årlige budgetlægning, kan utilfredse forældre ikke mere nå at oprette en fri grundskole i de samme lokaler til start ved den kommunale skoles nedlæggelse, fx efter sommerferien. Christine Antorini (S) begrundet sit partis tilslutning til forslaget således: »En lille gruppe forældre skal ikke kunne underminere den skolepolitik, som en kommune og dens politikere står til ansvar for«. At forslaget kan få store konsekvenser for kommunernes skolepolitik fremgår eksempelvis af, at KL's børne- og kulturudvalgsformand Henrik Larsen (RV) har »meldt ud, at han forventer, at kommunerne vil lukke op mod 300 skoler for at spare, efter at det er blevet vanskeligere at åbne en friskole i protest.«⁵⁹

Sammenfattende må det medgives, at også de frie grundskolers frihed i de seneste år er blevet kraftigt reduceret.

Øget interesse for skolebestyrelsesarbejdet

I 2006 var der for femte gang skolebestyrelsesvalg på landets ca. 1650 skolebestyrelser. Ved tidligere valg har resultatet hver gang været lavere tilslutning, men denne tendens ser nu ud til at være brudt.⁶⁰ Umiddelbart efter afstemningsvalgenes afslutning 9.3.2006 opgjorde Skole og Samfund deltagelsen i skolebestyrelsesvalget på de skoler, som afholdt afstemningsvalg. Her stemte næsten hver anden vælger, og valgdeltagelsen blev hermed den hidtil højeste.⁶¹

	1990	1994	1998	2002	2006
Andel af skoler med afstemningsvalg	43%	23%	17%	14%	17%
Stemmeprocent ved afstemningsvalg	43%	39%	36%	31%	45%

Benedikte Ask Skotte, næstformand i Skole og Samfund glædede sig over den øgede valgdeltagelse og sagde bl.a.: »Den store stigning i stemmeprocenten viser, at ændringen i afstemningsformen, der betyder, at man nu kan afgive sin stemme pr. brev, har været et rigtigt skridt«.

Erfaringerne fra valget i 2002 har været medvirkende til, at valgreglerne denne gang blev ændret. Eksempelvis er begrebet kandidatliste afløst af kandidatopstilling, så man nu stemmer direkte på personer. Selve valget gennemføres som urafstemning, så forældrene ikke længere behøver at møde op på skolen for at afgive deres stemme, men i stedet kan give deres børn stemmesedlen med i skole eller stemme elektronisk hjemme ved computeren.⁶²

Det må betegnes som glædeligt, at interessen for skolebestyrelsesvalget denne gang har været større end tidligere. Blandt årsagerne kan foruden de ændrede valgregler formentlig regnes, at en del forældre frygter, at kommunalreformen kan føre til overvejelser om dybtgående ændringer i skolestrukturen i de nye storkommuner, herunder skolesammenlægninger og -lukninger.

Den øgede kompetence, der er tillagt skolebestyrelserne i forbindelse med høringsretten til de nye kommunale kvalitetsrapporter og handlingsplaner, kan formentlig næppe have gjort sig gældende endnu. Effekten heraf kan måske få forældrenes interesse for skolebestyrelsesarbejdet til at vokse yderligere. Mange betydningsfulde spørgsmål må således forventes at komme på de nye skolebestyrelses dagsordener.

Skole og Samfund har desuden taget initiativ til en nyåbnet forældrerådgivning.⁶³ Her er der støtte til forældre, som er usikre på, om deres barns faglige standpunkt er godt nok, eller som er vidne til, at deres barn bliver mobbet i skolen. Der er tale om en uvildig rådgivning, finansieret for en treårig forsøgsperiode af Undervisningsministeriet via de såkaldte satspuljemidler. Rådgivningen forestås af projektleder Solveig Gaarsmand fra Skole og Samfund bistået af frivillige konsulenter med erfaring i rådgivning, konfliktløsning og mægling på skoleområdet.

Gymnasiereformen i mødet med praksis

De gymnasiale uddannelser har ligeledes været genstand for mange ændringer i det forløbne år, som var gymnasiereformens første.⁶⁴ Allerede 5.10.2005 indgik forligspartierne forlig om forslagene fra ministerens følgegruppe, som indebar en række bekendtgørelsesændringer.⁶⁵ Ministeren fik således tilslutning til, at hver skole

- Skal gruppere sit studieretningsudbud inden for hovedområder
- Ved stx skal udbyde en matematisk-naturvidenskabelig studieretning med matematik A i kombination med fysik og kemi på mindst B-niveau og en studieretning med matematik A
- Kun kan udbyde to fag på højeste niveau i studieretningerne og skal oplyse, hvilke fag der kan komme på tale som 3. studieretningsfag
- Kun må navngive studieretningerne efter de to fag på højeste niveau

Dette samt 2. rapport fra følgegruppen for gymnasireformen fra januar 2006 er udmøntet i L 181 om ændring af grundforløbet i de treårige gymnasiale uddannelser, hvor reglerne i optagelsesbekendtgørelsen, der er trådt i kraft 1.8.2006, er justeret, således at ansøgerne kun kan ønske én studieretning mv. pr. skole ved at markere de to fag på højeste niveau i den pågældende studieretning.⁶⁶ Over-skydende ansøgere skal så vidt muligt have en studieretning, der falder inden for hovedområderne i deres studieretningstilkendegivelser.

Ved førstebehandling⁶⁷ sagde Ellen Trane Nørby (V) bl.a.: »Gymnasirefor-men har jo fået mange skældsord med på vejen i sin første korte levetid. Nogle ønskede endda at skrotte reformen, før den overhovedet var kommet i gang. Meget af kritikken har sådan set været uberettiget... Men det er også helt åbenlyst, at der med enhver stor reform følger nogle indkøringsproblemer, og at der meget ofte også er behov for justeringer...«. Hun pegede her på for mange enkeltfag og for meget tværfagligt samarbejde. Martin Henriksen (DF) mente, at »almen studieforberedelse har fyldt meget i gymnasieelevernes første halve års grundforløb. Det har skabt en opsplittet og forvirrende skolehverdag for eleverne. Tværfagligt projektsamarbejde mellem fag, der ikke har naturlige samarbejdsflader, har desuden ofte givet eleverne et meget beskedent fagligt udbytte.« Han anså det derfor for »en forbedring at reducere den almene studieforberedelse i grundforløbet fra 20 procent af undervisningstiden til 10 procent...der vil give tiltrængt plads og flere timer til den almindelige undervisning i fagene - en undervisning, der altså i grundforløbet har været trængt af konstant at skulle afgive timer til almen studieforberedelse og de nye kunstige fag almen sprogforståelse og naturvidenskabelig grundforløb.« 2. og 3. behandling forløb uden debat.

Erfaringsindsamlingen fra dette første år med ny struktur er opsummeret i en række evalueringsrapporter gennemført af bl.a. Rambøll Management, Syddansk Universitet og Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse.⁶⁸ Blandt hovedkonklusionerne kan nævnes, at den nye teamstruktur ganske vist har øget det kollegiale samarbejde og givet faglig og flerfaglig udvikling, men at lærerne samtidig har oplevet et øget arbejds-pres. Desuden mener mange lærere, at det faglige niveau er blevet sænket. Med hensyn til almen studieforberedelse, har man mange steder afsat for lidt tid og for få ressourcer til den nødvendige faglige og fagdidaktiske udvikling. Peter Kuhlman, der er formand for Gymnasieskoler-nes Rektorforening, mener, at »teamarbejde kræver megen efteruddannelse – GL har også hele tiden slået på, at det er svært at køre, mens man asfalterer...Det er jo ikke en reform, vi er i gang med, men en revolution, og det kan ikke undgå at give noget tumult de første dage. Men det er ikke rimeligt at kritisere lærerne.«⁶⁹

Ved udgangen af 2006 overgår gymnasierne til selveje. Rammerne for dette er lagt med L 183, der indeholder nye bestemmelser om bestyrelsessammensætning og statstilskud m.v.⁷⁰ Tina Nedergaard (V) begrundede sit partis tilslutning til lovforslaget med de nye regionsråds »rådgivende rolle i forhold til ungdoms-

uddannelserne, deres funktion i forhold til fordelingen af elever samt ministerens mulighed for at gribe ind, for så vidt søgningen alene går mod f.eks. storby-gymnasierne, samt finansieringsstrukturen, som tilgodeser mindre institutioner samt institutioner i udkantsområderne«. Den nye finansieringsstruktur indføres gradvis og er først fuldt indfaset i 2010. Med lovforslaget sikres elever og medarbejdere to repræsentanter i bestyrelserne. For Carsten Hansen (S) var det »afgørende, at udmøntningen sikrer de små gymnasier uden for de store byer økonomisk, og vi fik også den sikring, at VUC-afdelingerne er med. Vi ved, at der er en meget forskellig dækning af VUC landet over, og det er vigtigt, at vi sikrer, at der også i de uddannelsestynede områder er de VUC'er, der skal være.« Margrethe Vestager (RV) understregede, at »det har været meget afgørende for Det Radikale Venstre at gå efter, at vi får en regionalt finmasket uddannelsesstruktur, sådan at uddannelse er tilgængelig i alle dele af landet.« Undervisningsministeren nævnte afslutningsvis, at han overvejede et ændringsforslag, så det ikke alene er de erhvervsgymnasiale uddannelser, der skal kunne udbydes af almengymnasiale institutioner, men også vice versa.

Af øvrige nyskabelser på gymnasieområdet kan nævnes, at fra 2006 kan eksamensgennemsnittet ved gymnasiale og erhvervsgymnasiale uddannelser justeres ved den såkaldte Bonus-A-ordning, hvis eleven har taget et ekstra fag på A-niveau eller tilsvarende niveau som erstatning for et fag på lavere niveau til brug for ansøgning om optagelse på en videregående uddannelse. Eksamensgennemsnittet justeres da med en faktor på 1,03 fra optagelsen i 2006, uanset om optaget gælder korte, mellemlange eller lange videregående uddannelser.

Atter mesterlære i de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser

Det er ikke nyt, at en af regeringens mærkesager er, at 95 procent af en ungdoms-årgang skal gennemføre en ungdomsuddannelse. I opfyldelsen heraf indtager de erhvervsfaglige uddannelser en nøgleposition, men praktikpladssituationen har til stadighed været et sårbart område. Endelig ser det dog lidt lysere ud, idet praktikpladstal fra november 2005 viste, at der etableres stadig flere praktikpladser, også for elever med anden etnisk baggrund.⁷¹ Samtidig var der et markant fald både i antallet af elever i skolepraktik og praktikpladssøgende. Set i forhold til 2003 blev der i november 2005 indgået ca. 20 procent flere praktikaftaler. Desuden har knap 800 elever påbegyndt en af de tre uddannelser, som fra 1.1.2005 kan gennemføres uden virksomhedspraktik. Fremgangen gælder også gruppen af flygtninge og indvandrere, hvor der er etableret ca. 26 procent flere aftaler end i 2003. Dette modsvarer i et fald af praktikpladssøgende på 34 procent.

Hertil kommer, at der i dette folketingsår er etableret en ny mesterlæreordning.⁷² Fra 1.8.2006 kan en elev indgå uddannelsesaftale med en virksomhed og lade praktisk oplæring i virksomheden i den første del af uddannelsesforløbet helt eller delvis erstatte grundforløbet. Den praktiske oplæring i virksomheden

kan eventuelt suppleres af skoleundervisning. Der er altså nu tre modeller for gennemførelse af en erhvervsuddannelse: skoleadgangsvejen, praktikadgangsvejen og mesterlæren.

Under førstebehandlingen af lovforslaget var der bred tilslutning til forslaget, idet dog Anne Baastrup (SF) nævnte, at »Det næste er, at der jo er mange, der så siger, at det da er en fin måde for studenter at slippe for grundforløbet på, og så hopper de direkte ud. Det, vi også hører, er, at de forskellige arbejdsgivere er noget tilbageholdende med at få lærlinge, dels fordi det er et langvarigt forløb, dels fordi de unge ikke kan det, som mesteren synes de skal kunne.«⁷³ Bag forslaget stod altså et bredt flertal.

Endvidere er der gennemført en omlægning af bonusordningen for elever i ungdomsuddannelser med lønnet praktik fra en løbende årlig ydelse til en samlet bonus ved uddannelsens gennemførelse.⁷⁴ Formålet med omlægningen er at motivere flere unge til at færdiggøre deres påbegyndte uddannelse. Ved førstebehandlingen præsenterede Kurt Kirkegaard (V) lovforslaget med en understregning af, at den eksisterende bonusordning var indført i forbindelse med finansloven for 2001 og havde til formål at kompensere for virkningen af uændrede personfradrag i 2000 og 2001. Han anbefalede derfor omlægningen fra en årlig udbetaling til en samlet bonus efter endt uddannelse som en både motiverende ændring, fordi bonussen alene udbetales, når man færdiggør sin uddannelse, og som en administrativ lettelse, fordi der kun skal foretages én samlet bonusafregning pr. færdiguddannet. Carsten Hansen (S) var imidlertid ikke begejstret: »Jeg tror ikke, at en, der skal være rørlægger som eksempelvis undertegnede og bliver træt af det undervejs, bliver på uddannelsen for en nettogevinst på en 1.400-1.500 kr. Det er rent vrøvl det, der står i forslaget, det er ikke det, der får unge mennesker til at bevare uddannelsesmotivationen. Det er ganske andre ting. Jeg synes, at det er langt ude, at de, som nu går på egu, ikke skal have den opsparede bonus. Jeg kan ikke forstå, at man, når man gennemfører en sådan ordning, siger, at man gør det én gang om året. Det vil sige, at man, hvis man bliver færdig på et uheldigt tidspunkt, kan gå i 11 måneder og vente på at få sin bonus på 1.400-1.500 kr. udbetalt. Det er da helt hul i hovedet, hvis det skulle være uddannelsesmotiverende.«⁷⁵ Forslaget vandt alligevel bred tilslutning i folketingsalen, også ved de efterfølgende behandlinger.

Pædagoguddannelsen – nu med CKF'er

En ny lov for pædagoguddannelsen træder i kraft august 2007.⁷⁶ Det erklærede formål er at styrke pædagoguddannelsens faglighed, sikre mere tid til fordybelse, bedre muligheder for specialisering, en mere ensartet uddannelse og en forbedret praktikuddannelse. Uddannelsens varighed er uændret 3½ år. Den obligatoriske fagrække er koncentreret om færre fag. Der er som noget nyt indført linjefag og CKF'er, og adgangskravene er strammet. Den store barriere for revisi-

onen, nemlig spørgsmålet om SU-finansieret i stedet for lønnet praktik, blev dog til manges beklagelse ikke overvundet.⁷⁷

Ved 1. behandlingen blev der fra alle sider bortset fra KF og DF stillet kritiske spørgsmål til den lønnede praktik og dens omfang. Tina Nedergaard (V) svarede hertil bl.a.: »Jeg deler imidlertid ikke fuldt ud den opfattelse, at man nødvendigvis får en bedre uddannelse ved at indføre SU frem for løn. Faktisk kan man jo komme med det synspunkt, der hedder, at netop ved at være produktiv i sin uddannelsesetid opnår man et bedre uddannelsesforløb, fordi det forpligter så vel arbejdsgivere som i denne her sammenhæng arbejdstagere/studerende i det samarbejde, der skal pågås.«⁷⁸ Og til Christine Antorinis spørgsmål, »hvordan det giver mere kvalitet til pædagoguddannelsen, at så meget af uddannelsen skal foregå i praktik, frem for at man i det mindste prøver at indskrænke praktikkens periode, sådan at der er mere tid til uddannelse, ligesom man i øvrigt prioriterer det på andre mellemlange videregående uddannelser?« svarede hun bl.a.: »Det er jo sådan, at hvis man reducerer praktikken til fordel for mere undervisning, koster det immer væk et beløb - op til et tocifret millionbeløb - hvilket også fremgår af de forslag, der har været lagt frem af organisationer på området.« At økonomien har spillet en afgørende rolle for bevarelsen af den lønnede praktik fremgik også af undervisningsministerens svar på Christine Antorinis spørgsmål om, »hvorfor regeringen sammen med Dansk Folkeparti tidligere syntes, at det egentlig var en god idé at erstatte noget af den lønnede praktik med SU-praktik, men det synes man ikke længere nu her 3/4 år efter.«⁷⁹ Undervisningsministeren sagde: »Det er meget enkelt at svare på. Hvis Kommunernes Landsforening ikke havde stillet meget høje krav om kompensation for indførelse af SU-praktik, så ville regeringen fortsat have overvejet det og måske foreslået det. Men vi vil altså ikke bruge så mange penge på at afskaffe den lønnede praktik, når vi ikke er sikre på, at vi får tilstrækkeligt for pengene.«

Ved 2. behandlingen præsenterede Kirsten Brosbøl (S) Det Radikale Venstres og Socialdemokraternes ændringsforslag, som var identisk med den finansieringsmodel af praktikken, »som går på præcis det, som regeringen lagde op til inden valget i 2005, nemlig at omlægge halvdelen af den lønnede praktik til SU-praktik. Så vi håber meget, at vi nu ved netop at stille et ændringsforslag, som ordret lægger sig op ad det, som regeringen selv mente inden valget i 2005, kan få lidt lydhørhed for, at vi igen kan få den her debat om praktikkdelen.«⁸⁰ Men ændringsforslaget blev nedstemt.

Loven er således blevet kritiseret for ikke at være ambitiøs nok og ikke i tilstrækkelig grad at imødekomme de udfordringer, pædagoger står overfor i det moderne velfærdssamfund. Stort set alle høringssvar er gået på, at den lønnede praktik burde ændres og fylde mindre i uddannelsen, så der var bedre plads til at udvikle det faglige niveau. Men samtidig har der været tilfredshed med indholdstiltag som styrkelse af faget pædagogik, muligheden for specialisering og indfø-

relse af tre linjefag. Centralt fastsatte CKF'er anses ligeledes generelt som en fordel frem for den tidligere ordning, hvor det enkelte seminarium – og langt hen ad vejen den enkelte seminarielærer – selv har fastlagt undervisningens indhold ud fra lovens overordnede mål.

Ny læreruddannelse med færre linjefag

Året bragte også en ny læreruddannelseslov.⁸¹ Lovforslaget er en udmøntning af forliget om en reform af læreruddannelsen, som regeringen den 28. marts 2006 indgik med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre.⁸²

Forliget indebar bl.a. færre og større linjefag med aldersspecialisering i dansk og matematik, styrkelse af naturfagene og indførelse af vejledende timetal. I linjefagene bliver fagdidaktikken et væsentligt element. De får i alt et omfang på 2,4 årsværk. Det enkelte linjefag svarer til enten 1,2 årsværk eller 0,6 årsværk, hvilket betyder, at omfanget af samtlige linjefag øges i forhold til i dag. Dansk og matematik aldersspecialiseres mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin og mellem- og sluttrin. De to fag indledes hver især med et fælles forløb for de studerende på 0,6 årsværk, hvorefter aldersspecialiseringen fylder 0,6 årsværk. De studerende har mulighed for at vælge begge aldersspecialiseringer inden for enten dansk eller matematik. I så fald er fagets samlede omfang 1,8 årsværk, hvilket giver plads til endnu et »lille« linjefag på 0,6 årsværk. Linjefagene natur/teknik og fysik/kemi øges fra 0,55 årsværk til 1,2 årsværk. I de »store« linjefag vil det således være muligt for den lærerstuderende at nøjes med to linjefag.

Der sker en opstramning af praktikbedømmelsen med beståkrav allerede efter første praktikperiode; hvis praktikken ikke består, gives der et ekstra forsøg. Desuden skal sammenhængen mellem praktikken, linjefagene og de pædagogiske fag styrkes gennem forbedret forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken. Deltagelsespligten strammes op, blandt andet ved at der indføres mødepligt på uddannelsens første år. CKF'erne i samtlige fag justeres efteråret 2006, og derudover skal fagenes indhold generelt styrkes i forhold til en række højt prioriterede emner, blandt andet anvendelsen af it.

Noget af det, der ikke blev plads til i den nye læreruddannelse, er faget »Skolen i samfundet« (SIS). Dette beklages af bl.a. Lærerseminariernes Rektorforsamling, som »er uenig i dette forslag.«⁸³ Man finder ikke, »at der er givet nogen form for argumentation for at afskaffe faget SIS. Vi finder tværtimod, at faget har været en god nyskabelse i den nuværende uddannelse. Faget har i høj grad sat fokus på lærerprofessionen og bidraget til at forberede de studerende på deres kommende praksis.«

Ved 1. behandlingen af lovforslaget understregede Ellen Trane Nørby (V) ønsket om, at al undervisning i folkeskolen varetages af linjefagsuddannede lærere, og hun tilføjede: »Den nuværende læreruddannelse har været præget af et meget stort frafald, idet kun 68 pct. gennemfører uddannelsen. Det er en me-

get alarmerende tendens, og det er et problem, som skal tages seriøst. Men vi tager ikke udfordringen seriøst ved at slække på kravene... Lærerfagets troværdighed styrkes kun ved at stille højere krav, og det sker her med krav om B-niveau som indgangsniveau, flere krav til praktikkdelen, en styrkelse af bacheloropgaven og indførelse af nye fag som bl.a. klasserumsledelse.«⁸⁴ Netop antallet af linjefag bekymrede Thomas Krog (SF), som gjorde opmærksom på, at med fagene dansk eller matematik i hele folkeskolen kan man maksimalt have to linjefag, og han udfordrede den socialdemokratiske ordfører Troels Ravn med spørgsmålet om, at »hvis der faktisk er en hel del, der kun kommer ud med to linjefag, hvor mange skal der til af dem, hvor stor en procentdel skal komme ud med kun to linjefag, før Socialdemokraterne vil banke i bordet og sige, at vi er nødt til at ændre på den læreruddannelse, som vi har lavet?«⁸⁵ Men Troels Ravn lod sig nøje med at sige, »at det skal være sådan, at linjefagsdækningen på alle skoler har et kvalificeret niveau.«⁸⁶ Thomas Krog (SF) fremhævede tillige, at linjefagsordningen »øger også risikoen for lukning af mindre seminarier. De små seminarier kan ikke udbyde de her meget store obligatoriske linjefag. Det centraliserer udbuddet af læreruddannelse, seminarier i udkantområder lukker, og rekrutteringen af de nye lærere i de regioner bliver langt, langt vanskeligere.«⁸⁷ Ved 2. behandlingen var stillingen uændret, men ved 3. behandlingen fremsatte SF syv ændringsforslag, som dog alle blev nedstemt.

At det er nødvendigt at gøre uddannelsen mere attraktiv, understreges af, at ansøgstallet sommeren 2006 har været vigende. I samme retning peger en undersøgelse af Martin Bayer, DPU, som påviser, at to ud af tre lærere overvejer jobskifte.⁸⁸ Han har kortlagt seminarieårgangen fra 1998 og deres overvejelser om fremtiden i lærerfaget. Kun en tredjedel er sikre på, at de vil forblive lærere i folkeskolen, mens en tredjedel er i tvivl og en tredjedel er sikre på, at de inden for en 3-4-årig horisont ikke længere er lærere. Martin Bayer forudser, at den sidste gruppe vil vokse i de kommende år, fordi mange synes, at arbejdsbyrden, relationen til kollegerne og kravene fra børn og forældre er for belastende i forhold til lønnen.

Samme tendens afspejler optaget på lærerseminarierne august 2006, hvor undervisningsministeren om det fortsatte fald i optaget på læreruddannelsen sagde:⁸⁹ »Vi må konstatere, at søgningen til læreruddannelsen er faldende. Det smitter af på optaget. Og set i lyset af de udfordringer, vi står over for i folkeskolen, er det beklageligt. Vi har brug for flere dygtige lærere... Tallene bekræfter, at det var klogt at ophæve adgangsbegrænsningen på meritlæreruddannelsen med virkning fra dette år.«

Imidlertid er det et spørgsmål, om dette er nok. Under overskriften »Studerende flygter fra læreruddannelsen« skriver dagbladet Politiken, at »51 procent færre har søgt om at blive meritlærer i år, og der er 17 procent færre ansøgninger til den almindelige læreruddannelse.«⁹⁰ I artiklen citeres også formanden for seminarie-

rektorerne Nils-Georg Lundberg, som mener, »at både lærergerningen og folkeskolen trækker så dårlige overskrifter hver eneste dag, at det skræmmer de studerende væk«. Artiklen nævner tillige, at Danmarks Lærerforening og Foreningen af Børne- og Kulturchefer er enige i, at de unge er skræmt væk, og mener, at konsekvensen bliver markant lærermangel.

Fra CVU'er til professionshøjskoler

Regeringens centraliseringsbestræbelser giver sig også udslag inden for de mellem lange videregående uddannelser. Derfor blev spørgsmålet om CVU'ernes omdannelse til professionshøjskoler rejst af S, RV, SF og EL som en forespørgselsdebat i Folketinget og behandlet 3.3.2006.⁹¹ Christine Antorini (S) begrundede bl.a. forespørgselen således: »Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at vi synes, det er lidt ærgerligt, at et så centralt område er blevet flyttet over i Globaliseringsrådet ligesom så mange andre emner, der har med uddannelsesområdet at gøre. Det betyder, at den politiske debat, man helt naturligt måtte forvente der kunne være her i Folketingssalen, er rykket over til nogle steder, hvor politikerne ikke deltager i de drøftelser, og så kan vi ellers vente på, at der kommer et eller andet forslag fra regeringen.« Margrethe Vestager (RV) tilsluttede sig kritikken af Globaliseringsrådets virksomhed således: »Det må være meget interessant at iagttage den her ikkedebat. Vi er nogle, der stadig væk har den forestilling, at det er væsentligt, at der er en politisk debat i Folketingssalen, og derfor synes vi, at det ville være hensigtsmæssigt, at den diskussion, som åbenbart har udfoldet sig i Globaliseringsrådet, også kunne blive en politisk diskussion i Folketingssalen, inden det bare blev en diskussion for eller imod regeringens oplæg... Det andet er, at vi oplever, at der er en tilbøjelighed til, at stadig mere af uddannelsesdebatten henlægges til Globaliseringsrådet, og stadig mindre af uddannelsesdebatten kommer til at foregå i politiske sammenhænge og i folketingssammenhænge, og at det, vi kan komme til at diskutere i Folketinget, er det, der ligesom er besluttet, det, der er handlet af, det, der er klappet på plads, efter at det har været i Globaliseringsrådet, og efter at regeringens centrale ministre er blevet enige om det.« Undervisningsministeren kommenterede sagen med, at Globaliseringsrådet »jo ikke er et råd, der stemmer og træffer beslutning. Det er et sted, hvor regeringen afprøver sine forslag og justerer dem, efter at vi har lyttet til, hvad der er sagt.«

Han mente i øvrigt ved samme lejlighed, at man for de kortere videregående uddannelsers vedkommende må »forestille sig en fakultetslignende struktur, fordi man derved kan forsikre de mindre uddannelser som f.eks. diplomingeniør-uddannelserne om, at de ikke pludselig skal ledes af personer, som slet ikke har faglig indsigt i det. Det er jo derfor, man har fakultetsstrukturen på universiteterne, og det samme hensyn kunne tale for en form for fakultetsstruktur på sådan en højskole for videre uddannelse.«

Og dette blev så oplægget til høringsforslaget om samling af de nuværende 22

CVU'er i 6-8 flerfaglige og regionalt baserede professionshøjskoler for alle mellemfaglige videregående uddannelser, også de institutioner, som ikke i dag deltager i et CVU.⁹² Det er regeringens udspil, at der etableres en professionshøjskole i hver region bortset fra Region Hovedstaden og Region Syddanmark, som hver får to. I *Region Hovedstaden* skal den ene professionshøjskole bestå af lærer- og pædagoguddannelserne og have forskningstilknudning til Danmarks Pædagogiske Universitet, mens den anden samler sundhedsfaglige, sociale, administrative, tekniske og merkantile uddannelsesmiljøer med inddragelse af Handelshøjskolecentret i Slagelse og erhvervsskolen Niels Brock. I *Region Sjælland* fusioneres CVU Sjælland og CVU Syd. I *Region Midtjylland* samles samtlige institutioner i én professionshøjskole. I *Region Nordjylland* etableres en professionshøjskole ved fusion mellem CVU Nordjylland og Sundheds CVU Nordjylland i tæt samarbejde med Aalborg Universitet og evt. Aalborg Handelsskole og Aalborg Tekniske Skole. I *Region Syddanmark* foreslås den ene professionshøjskole dannet af CVU Lillebælt, Den Sociale Højskole i Odense og evt. erhvervsskolen Tietgenskolen. Den anden professionshøjskole omfatter CVU Vest, CVU Sønderjylland, Kolding Pædagogseminarium og evt. Esbjerg Handelsskole og IBC International Business College.

Som det gælder for de amts-gymnasiale uddannelsesinstitutioner, er også CVU'ernes styrelsesregler blevet tilpasset kommunalreformen, bl.a. med hensyn til selvejeform, finansieringsform, samspil mellem uddannelsesregler og tilsyn.⁹³ Forslaget omhandlede institutionernes overgang til og rammer for statsligt selveje og taxameterfinansieringen. Debatten ved både 1. og 2. behandlingen omhandlede primært tekniske detaljer.

Akkrediteringssystemet, hvor CVU'erne kan opnå betegnelsen University College, fortsætter.⁹⁴ For at opnå betegnelsen skal institutionerne leve op til krav inden for ti kvalitetsfelter, bl.a. vision og strategier, organisation og ledelse, uddannelser, kvalitetssikring, forskningstilknudning samt samarbejde og partnerskaber. Nogle CVU'er har allerede opnået denne betegnelse, og af de resterende ansøgere til UC-betegnelsen har Evalueringsinstituttet p.t. indstillet en række til godkendelse, men Undervisningsministeriets godkendelse afventes.

Endelig er en række CVU'er tildelt videncenterfunktioner, hvor der er udmeldt ti temaer: brugerdreven innovation, byggeri, læsning, integration i uddannelsessystemet, e-læring i uddannelsessystemet, medier, omstilling i den offentlige sektor, fødevarer og sundhed, vejledning samt fornyelse af serviceydelser, men der kan også søges inden for andre temaer. Videncentermidlerne på 46 mio. blev fordelt efteråret 2006. De er givet til otte videncentre, der repræsenterer mere end 20 uddannelsesinstitutioner.⁹⁵ De imødekomne ansøgninger, der hver får mellem 5 og 6,5 mio., er

- Nationalt Videncenter for Læsning – CVU Storkøbenhavn m.fl.
- Videncenter for Industrielt Byggeri (VIB) – Nordjyllands Erhvervsakademi og Odense Tekniske Skole

- Videntcenter for e-læring (eVidenCenter) – Erhvervsakademi Århus m.fl.
- Sundhedsteknologier i hjemmet (SIH) – Ingeniørhøjskolen i Århus, CVU
- Trådløse teknologier og økonomi – Ingeniørhøjskolen i København, CVU
- Videntcenter for bedre undervisning af tosprogede elever i uddannelsessystemet – CVU København og Nordsjælland og CPH West
- Videntcenter for Uddannelses- og Erhvervsvejledning – CVU Midt-Vest m.fl.
- Videntcenter for Fødevarer og Sundhed – Erhvervsakademi Roskilde m.fl.

Det fremgår af Undervisningsministeriets hjemmeside, at der ved udvælgelsen af projekterne bl.a. er taget hensyn til, hvilke temaer der er lagt vægt på i Globaliseringsrådets strategi. Gennem puljekonstruktionen er der således gennemført en effektiv indholdsstyring også på dette uddannelsesniveau.

Universiteterne i fusionsovervejelser

Også universitetsområdet har været drøftet i Globaliseringsrådet, som har anbefalet stærkere faglige miljøer.⁹⁶ På baggrund heraf satte videnskabsminister Helge Sander (V) gang i fusionsdebatten foråret 2006 med henvisning til en OECD-anbefaling i 2003 om at gennemføre fusioner af de lange videregående uddannelsesinstitutioner.⁹⁷ Det nye danmarkskort for universiteter og sektorforskningsinstitutioner, præsenteret som regeringens udmelding 20.6.2006, reducerede antallet til seks, nemlig København (KU), Århus (AU), Aalborg (AAU), Odense (SDU), Lyngby (DTU) og Roskilde Universitetscenter (RUC), idet en række institutioner på dette tidspunkt endnu ikke var placeret. Umiddelbart efter høringsfristens udløb 15.9.2006 skrev dagbladet Politiken under overskriften »Universiteter presset til at fusionere«, at »der tegner sig et billede af fem storuniversiteter samt et par mellemstore og en lille række små universiteter og sektorforskningsinstitutioner.«⁹⁸

Den 4.10.2006 blev det offentliggjort, at der bliver tre store universiteter (Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Danmarks Tekniske Universitet) og fire mellemstore (Aalborg Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitetscenter og Handelshøjskolen i København). IT-Universitetet bliver som hidtil Danmarks mindste universitet. Spørgsmålet om en fusion af Danmarks Pædagogiske Universitet med et andet universitet beror på det udvalgsarbejde, som færdiggøres inden udgangen af 2006.

Der etableres tre nye forskningsinstitutioner, De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (NGU), det nuværende GEUS, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA), det nuværende Arbejdsmiljøinstituttet, og Det Nationale Center for Socialforskning (NCS), det nuværende Socialforskningsinstituttet. Miljøministeren fremsætter lovforslaget om De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland i 2007. De nye institutioner dannes ved fusion og integration af i alt 25 institutioner med virkning fra 1.

januar 2007. Fusionen af Danmarks Pædagogiske Universitet med et andet universitet påregnes gennemført pr. 1. januar 2008. Der gennemføres i 2009 en evaluering af de 11 forskningsinstitutioner med henblik på at gøre status over de opnåede resultater. Hovedtrækkene i fusionerne ser altså nu således ud:

- I Københavns Universitet indgår Danmarks Farmaceutiske Universitet (DFU) og Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL)
- I Aarhus Universitet indgår Handelshøjskolen i Aarhus, Danmarks Jordbrugsforskning og Danmarks Miljøundersøgelser
- I Danmarks Tekniske Universitet indgår Forskningscentret Risø, Danmarks Fødevareforskning, Danmarks Rumcenter, Danmarks Fiskeriundersøgelse og Danmarks Transportforskning
- I Syddansk Universitet indgår Statens Institut for Folkesundhed
- I Aalborg Universitet indgår Statens Byggeforskningsinstitut

Fusionsprocessen blev af Morten Homann (S) beskrevet således: »Det er revolverpolitik over for universiteterne på den ene side at presse dem til 'frivilligt' at gå ind i fusioner med en slet skjult trussel om, at ellers kommer der lovgivning, når man ved, at det er meget tvivlsomt at finde et flertal«.

Selv hvor institutionerne har sagt ja til fusion, ser man frem til en »bekymret brudevals«. ⁹⁹ De studerende på DFU har »accepteret tanken om fusion uden dog at mønstre stor begejstring«. Helle Østergren Nielsen fortsætter: »Vi kan da godt være bange for, at DFU ændrer sig, når fusionerne bliver ført ud i livet. Spørgsmålet er hvor meget. Hvis man vil have noget ud af fusionerne, må det vel betyde, at vi skal have fælles undervisning med fx lægerne eller kemikerne andre steder ude i byen, og den tanke bryder vi os ikke specielt meget om.«

Lovforslag forventes fremsat januar 2007 med bl.a. en tilpasning af styrelses- og ledelsesbestemmelserne i den eksisterende lov. Lovændringen kan således ikke være på plads, når sektorforskningsinstitutionerne formelt integreres i universiteterne den 1.1.2007, men de nye universiteter påregnes dannet med hjemmel i den gældende universitetslovs § 31.

Blandt de forventede ændringer kan nævnes, at det fremover kan være en del af universiteternes formål at varetage myndigheds- og rådgivningsopgaver, samt at den samlede bestyrelse skal have erfaring med og indsigt i varetagelse af opgaver af denne karakter, at opgaverne placeres ved særlige faglige enheder, som primært varetager sektorforskningsopgaver. Ledelsesansvaret for varetagelsen af sektorforskningsopgaver, som integreres som fakulteter eller institutter, vil fremover ligge hos de dekaner og institutledere, som har ansvar for de pågældende fakulteter og institutter.

Styringskontrakter er allerede en del af universiteternes virkelighed. ¹⁰⁰ Af de såkaldte udviklingskontrakter, som universiteterne har tegnet med videnskabsminister Helge Sander, fremgår, at Københavns Universitet bl.a. har forpligtet sig

til at udarbejde otte såkaldte stjerneprogrammer, fordoble antallet af ph.d.er til 632, stimulere antallet af patenter og licenser samt øge studie gennemførelsesprocenten med 5 procent. På Syddansk Universitet og Aarhus Universitet skal forskerne publicere mere i internationale tidsskrifter og placere sig tydeligere i medierne. I Aarhus vil man desuden satse på bl.a. nanoteknologi og molekylær medicin, og på Syddansk på medier, sundhed, bioteknologi, teknologi og ledelse. Endelig vil man på DPU forske i, »hvad der virker« i skolen og på overliggende uddannelsesniveauer. Formand for bestyrelsen på DPU, biskop Kjeld Holm, »understreger, at ingen har dikteret emnerne direkte, men at universitetet på den anden side heller ikke har været i tvivl om, hvad regeringen gerne ville have, der skulle stå i kontrakterne«.

Videnskabsministeren bekræfter, »at fra 2008 vil universiteternes evne til at opfylde målene blive kædet sammen med bevillingerne«. Erik Bonnerup, der er bestyrelsesformand på Landbohøjskolen og formand for de 12 bestyrelser, der er resultatet af universitetsreformen fra 2003, er kritisk. Han mener, at frihedsgraderne er »udeblevet, og ministeriet har været inde over enhver detalje i kontrakterne«, og han fortsætter: »Men det er meget underligt, at nogle meget detaljerede ting skal godkendes af ministeriet. Den dag, det går galt, tror jeg nok, jeg ved, hvem der får ansvaret.«

Folkehøjskoler kan nu tilbyde kompetencegivende undervisning

Året har også bragt en ny folkehøjskolelov¹⁰¹ baseret på højskoleudvalgets rapport af 17.12.2004.¹⁰² Loven ændrer de frie kostskolers hovedsigte fra »folkelig oplysning« til »livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse«. Elever på folkehøjskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler kan herefter vælge at kombinere deres højskoleophold med prøveforberedende eller kompetencegivende undervisning på en anden uddannelsesinstitution, fx gymnasiefag på højniveau. Der er et timeloft på 15 timer for den kompetencegivende undervisning og mindstekrav til omfanget af den almene højskoleundervisning. Husholdningsskolerne og håndarbejdsskolerne har samtidig fået samme muligheder for elevstøtte som højskolerne.

Ved lovforslagets 1. behandling nævnte Britta Schall Holberg (V) som baggrund for ændringerne, at højskolernes situation er blevet »barskere, end den har været i en række år. Siden 1994 er årselevtallet faldet med 30 procent og skolerne antal med 15 procent.«¹⁰³ Men hun understregede samtidig, at »regering og folketing kan ikke redde højskolerne, det kan kun højskolerne selv«. ¹⁰⁴ Carina Christensen (KF) belyste højskolernes muligheder for at spille en rolle i integrationsindsatsen og syntes, »at det er en rigtig god idé, at der nu sættes fokus på i højere grad at informere og vejlede flygtninge og indvandrere om højskolernes mange tilbud.«¹⁰⁵

Med denne lov er der således givet grønt lys for et længe næret ønske fra fol-

kehøjskolernes side, nemlig at kunne tilbyde kompetencegivende kurser. Alligevel sagde Helga Kolby Kristiansen, formand for Folkehøjskolernes Forening, dagen efter fremsættelsen, at »lovforslaget ligger langt fra de forslag og intentioner, som regeringens højskoleudvalg havde. Højskolerne skulle påtage sig nye opgaver, men det blev kun til ét forslag.«¹⁰⁶ Højskoleudvalget havde også peget på en række andre forslag, fx lavere elevbetaling og tilskud til unge under uddannelse. Men kun de kompetencegivende kurser i samarbejde med andre institutioner blev realiseret. Lovforslaget blev af Kim Mortensen (S), medlem af Folketingets Uddannelsesudvalg og selv tidligere højskoleforstander, betegnet som en »ud-sultningsstrategi, hvor de lader de svageste dø og bygger så på de stærke. Det eneste, de har leveret, er en pind i højskolernes ligkiste«.

Ny karakterskala og afskaffelse af gruppeeksamen

Det er 43 år siden, det danske uddannelsessystem sidst fik en ny karakterskala. Men nu er den her – 12-skalaen eller 7-trinsskalaen.¹⁰⁷ Bekendtgørelse nr. 448 af 18.5.2006 om *karakterskala og anden bedømmelse* har for de gymnasiale uddannelser virkning fra 1.8.2006 og for øvrige uddannelser fra 1.8.2007. Hermed er der fundet en afløser for 13-skalaen fra 1963. Den nye karakterskala er udformet ud fra følgende principper:

- Det skal være en fælles skala for alle uddannelsesniveauer
- Den skal kunne bruges internationalt og være sammenlignelig med ECTS-skalaen
- Den skal være udtryk for en fuldt målrelateret bedømmelse og alene vise, i hvilken grad eleven har opfyldt målene for det pågældende fag eller undervisningsforløb
- Der skal være tydelig forskel på beskrivelsen af skalaens enkelte trin
- Der skal være mulighed for at beregne karaktergennemsnit til brug for optagelse på en videregående uddannelse

Relationerne mellem 7-trinsskalaen, 13-skalaen og den internationale ECTS-skala fremgår af følgende oversigt, der er baseret på konverteringsbestemmelserne i karakterbekendtgørelsens § 27:¹⁰⁸

7-trinsskalaen	13-skalaen	ECTS-skalaen	Karakterfordeling
12	13 og 11	A	10 %
10	10	B	25 %
7	9 og 8	C	30 %
4	7	D	25 %
02	6	E	10 %
00	5 og 3	Fx	-
-3	0	F	-

Baggrunden for og brugen af den nye karakterskala er uddybet i en betænkning, hvor ovenstående normrelaterede karakterfordeling er hentet.¹⁰⁹ Det tilføjes her, at »nationalt og over en årrække kan skalaen på denne måde siges at være relativ. Men i den konkrete brug er det afgørende, at karakterskalaen anvendes absolut med udgangspunkt i beskrivelserne af de enkelte karakterer og i forhold til fagets og uddannelsens mål. Den enkelte præstation skal derfor bedømmes ud fra karakterbeskrivelserne i karakterbekendtgørelsen set i forhold til målbeskrivelsen for uddannelsesforløbet.« En formulering, der ikke ligefrem er præget af ultimativ klarhed.

Gymnasieskolernes Lærerforening har kaldt tilblivelsesprocessen »Spildt høring« og gjort opmærksom på, at »mange sagkyndige brugere af karakterskalaen har offentligt og i høringssvar kraftigt kritiseret den nye karakterskala...men det har ikke haft nogen som helst effekt.«¹¹⁰

Modtagelsen af den nye skala har altså ikke været specielt positiv. Således betegner Gorm Leschly, formand for Gymnasieskolernes Lærerforening, den i et læserbrev som »håbløs i den løbende evaluering og motivation.«¹¹¹ Og han tilføjer: »Fra alle sider i undervisningssektoren har man advaret mod at indføre en skala med en negativ karakter. Det vil virke stærkt demotiverende at bruge den karakter. Tilsvarende er det umuligt at nuancere elevernes præstationer og dermed belønne mindre fremskridt, når der er spring på tre trin midt i skalaen. Karakterkommissionens formand har sagt, at så kan man til hverdag bare bruge alle tallene mellem 4 og 10. Men hermed har formanden også vist, at den nye skala er uanvendelig til daglig pædagogisk brug, og dermed er den dumpet.« Han stod ikke alene med disse synspunkter, som suppleres således af Sigrid Jørgensen, der er medlem af hovedbestyrelsen for Gymnasieskolernes Lærerforening:¹¹² »Hvorledes skal mine elever og jeg nu tolke forslaget til ny karakterskala med store spring midt på skalaen og dumpekarakteren 'minus 3'? Hvor internationalt er det at indføre karakteren 'minus 3' Kan jeg forholde mig til en præstation, der er mindre værd end nul? Kan jeg pædagogisk forsvare at give flere nuller og minus 3'ere?«

Allerede september 2006, da karakterskalaen havde været gældende en måneds tid i de gymnasiale uddannelser, rejste sig debatten, om den nye karakter-skala giver flere høje karakterer end 13-skalaen.¹¹³ Det er således næppe tvivl om, at ca. dobbelt så mange elever fremtidig vil få topkarakteren 12, som i den nye skala modsvarer karaktererne 13 og 11 og i ECTS-skalaen karakteren A, som skal gives de bedste 10 procent af eleverne.

Tilpasningen til den nye karakterskala er i et læserindlæg beskrevet således, at med den nye karakterskala »påbegynder gymnasiet den hårde omstillingsproces at følge resten af verden og lave mundtlige samt at lave en tysk dannelsesskole om til en angloamerikansk oplysningsskole, hvor ikke kun 13 procent, men 60 procent får en universitetseksamen.«¹¹⁴

Og endelig var der så politisk flertal for at afskaffe gruppeprøver med undervisningsministerens henvisning til, at alle studerende skal sikres ret til at gå til individuel eksamen.¹¹⁵ »Regeringen lægger vægt på, at eksamensbeviset tilhører den enkelte og derfor også skal afspejle den enkeltes viden og kompetence. Individuelle prøver skal derfor være den absolutte hovedregel i fremtiden.« Og Helge Sander tilsluttede sig: »Vi vil ikke blande os i, om de studerende laver gruppearbejde, men både den enkelte og en kommende arbejdsgiver har en berettiget forventning om at få at vide, hvad den enkelte reelt kan. Derfor sikrer vi nu, at den enkelte studerende altid får en individuel bedømmelse for præstationen ved eksamen.«

De nye regler betyder, at såvel undervisningen som forberedelse til eksamen fortsat kan foregå som gruppearbejde. Ved fælles rapporter, der danner grundlag for en eksamination, skal det fremgå, hvilke dele den enkelte studerende har udført. Fremover vil der altså kun i ganske særlige tilfælde blive afholdt gruppeprøver. Det er tilfælde, hvor det er uomgængeligt for at dokumentere opfyldelsen af fagets centrale faglige mål og fagkompetencer. Der skal dog også ved disse prøver finde en individuel bedømmelse sted og gives individuelle karakterer, og prøveformen skal fremgå af eksamensbeviset.

Mange hørings svar har været kritiske over for en afskaffelse af gruppeprøver. Det gælder eksempelvis svaret fra CVU-Rektorkollegiet, som giver udtryk for, at kollegiet »finder ikke, at der eksisterer – og er ikke bekendt med fremsætning af – valide faglige begrundelser for en generel afskaffelse af gruppeprøver.«¹¹⁶ Tværtimod mener man, at »hvis der ikke er adgang til at anvende gruppeprøve, forringes eksamenssystemets mulighed for også at kunne dokumentere færdigheder på væsentlige områder i en moderne arbejdskultur. Det gælder fx kompetencer i samarbejde og konstruktivt samspil i teams samt beherskelse af dynamisk, situationsbestemt kommunikation... Kollegiet ønsker derfor mulighed for, at de studerende kan fremstille gruppeprodukter og prøves ved gruppeprøver. Kollegiet kan fuldt ud tilslutte sig kravet om, at der skal ske en individuel bedømmelse og gives en individuel karakter.«

Gruppeprøveformen blev afskaffet på trods af protester fra elever, studerende og undervisere. Således demonstrerede skoleelever over hele landet 2.5.2006 mod forslaget. MetroXpress skønnede, at der deltog ca. 10.000 i København og 20.000 i Århus og Aalborg.¹¹⁷ Men lige lidt hjalp det altså.

Andre lovforslag 2005–06

L 30 om ændring af lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love. (Udskydelse af revision af FVU-loven og tekniske ændringer).

Lovforslaget vedtaget med 90 stemmer (V, S, DF og KF) mod 20 (RV, SF og EL). Fremsættelse af lovforslag 6.10.2005.

1. behandling af lovforslag 11.10.2005.
 2. behandling af lovforslag 29.11.2005.
 3. behandling af lovforslag 1.12.2005.
- Lov nr. 1153 af 7.12.2005.

L 59 om *ændring af lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser*. (Praktiske indgange og sammenhængende uddannelsesforløb).

Lovforslaget vedtaget med 113 stemmer (V, S, DF, KF, RV og SF) mod 3 (EL).

Fremsættelse af lovforslag 9.11.2005.

1. behandling af lovforslag 22.11.2005.
2. behandling af lovforslag 18.1.2006.
3. behandling af lovforslag 24.6.2006.

Lov nr. 119 af 21.2.2005.

L 95 om *ændring af lov om statens uddannelsesstøtte og lov om befordringsrabat til studerende ved videregående uddannelser*. (Justering af betingelserne for udenlandske statsborgeres ret til statens uddannelsesstøtte (SU), SU uden for klippekortet til visse studieforberedende kurser på gymnasialt niveau efter fuldført gymnasial uddannelse og forenkling af rabatordning m.v.).

Lovforslaget vedtaget med 108 stemmer (V, S, DF, KF, RV og SF) mod 3 (EL).

Fremsættelse af lovforslag 30.11.2005.

1. behandling af lovforslag 17.1.2006.
2. behandling af lovforslag 28.3.2006.
3. behandling af lovforslag 30.3.2006.

Lov nr. 312 af 19.4.2006.

L 113 om *ændring af lov om vejledning om valg af uddannelse og erhverv*. (Inddragelse af forældre i vejledningen af de 15-17-årige).

Lovforslaget vedtaget enstemmigt med 111 stemmer.

Fremsættelse af lovforslag 15.12.2005.

1. behandling af lovforslag 17.1.2006.
2. behandling af lovforslag 28.3.2006.
3. behandling af lovforslag 30.3.2006.

Lov nr. 314 af 19.4.2006.

L 143 om *ændring af lov om ændring af lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v. og en række andre love (Momskompensati-on) og lov om betaling for uddannelse i forbindelse med visse tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m.* (Ophævelse af revisionsbestemmelse og omlægning af betaling for aktiverede).

Lovforslaget vedtaget med 103 stemmer for og 3 stemmer imod (EL)

Fremsættelse af lovforslag 25.1.2006.

1. behandling af lovforslag 8.2.2006.
2. behandling af lovforslag 20.4.2006.
3. behandling af lovforslag 25.4.2006.

Lov nr. 380 af 3.5.2006.

L 182 om *lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forbedelseseksamen (hf-kurser)*.

Lovforslaget vedtaget med 106 stemmer (V, S, DF, KF, RV og SF) mod 3 (EL).

Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.

1. behandling af lovforslag 26.4.2006.
2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.

Lov nr. 574 af 9.6.2006.

L 186 om *lov om befordringsrabat til uddannelsessøgende i ungdomsuddannelser m.v.*

Lovforslaget vedtaget enstemmigt med 109 stemmer.

Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.

1. behandling af lovforslag 25.4.2006.
2. behandling af lovforslag 31.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.

Lov nr. 578 af 9.6.2006.

Signe Holm-Larsen (født 1939). Cand. pæd. i fransk. Tidligere lærer, fagkonsulent, skoledirektør og fagredaktør for sprog og pædagogik ved Danmarks Nationalleksikon. Nu chefredaktør ved Kroghs Forlag. Egen konsulentvirksomhed vedrørende pædagogiske spørgsmål. Forfatter til bl.a. alment-pædagogiske værker samt undervisningsmaterialer i fransk og latin.

Noter

- ¹ Aftale om finanslov for 2006 er indgået 7.11.2005 mellem regeringen og Dansk Folkeparti.
- ² Aftale om styrket evaluering, etablering af et evalueringsråd og ændret formålsparagraf mv. i folkeskolen er indgået 23.9.2005 mellem regeringen, Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti.
- ³ Søndagsavisen af 24.9.2006 s. 8.
- ⁴ Undervisningsministeriets pressemeddelelse af 21.2.2006.
- ⁵ Se *Uddannelseshistorie 1999* s. 150-151.
- ⁶ Lederposten nr. 15 af 30.9.2005.
- ⁷ Bekræftet og udbygget ved DS' ekstraordinære repræsentantskabsmøde 26.4.2006, jf. Forum for Skoleledelse nr. 5 2006 s. 4-11.
- ⁸ Fra Lederposten nr. 9 2006 af 19.5.2006.
- ⁹ KL's notat af 6.8.2006.
- ¹⁰ L 101 om *ændring af lov om folkeskolen*. (Styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver m.v.).
Lovforslaget vedtaget med 90 stemmer (V, S, DF og KF) mod 23 (Troels Ravn (S), Lene Hansen (S), Pernille Blach Hansen (S), Carsten Hansen (S) og Jytte Wittrock (S), RV, SF og EL).
Aftale af 23. september 2005.
Fremsættelse af lovforslag 7.12.2005.
 1. behandling af lovforslag 17.1.2006.
 2. behandling af lovforslag 28.3.2006.
 3. behandling af lovforslag 30-3..2006. Lov nr. 313 af 19.4.2006.
- ¹¹ L 170 om *ændring af lov om folkeskolen*. (Præcisering af folkeskolens formål, ekstra timer i dansk og historie, elevplaner, offentliggørelse af landsresultater af test, præcisering af det kommunale ansvar samt etablering af nyt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen).
Lovforslaget vedtoges med 86 stemmer (V, S, DF og KF) mod 23 (Lene Hansen (S), Torben Hansen (S), Lene Jensen (S) og Thomas Adelskov (S), RV, SF og EL).
Aftale af 24. januar 2006.
Fremsættelse af lovforslag 1.3.2006.
 1. behandling af lovforslag 28.3.2006.
 2. behandling af lovforslag 18.5.2006.
 3. behandling af lovforslag 2.6.2006. Lov nr. 572 af 9.6.2006.
- ¹² Rådet for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Folkeskolen har ifølge Pressemeddelelse fra Undervisningsministeriet af 21.9.2006 til opgave at følge og vurdere folkeskolen og ungdomsskolens faglige niveau, den pædagogiske udvikling, elevernes udbytte af undervisningen og skolens evne til at nedbryde elevens negative sociale arv samt øge integration af elever med anden etnisk baggrund. Formand for rådet er blevet direktør for Socialforskningsinstituttet Jørgen Søndergaard, og administrativ leder for Evalueringsstyrelsen er kontorchef cand.jur. Martin Isenbecker, der har en fortid i Indenrigsministeriet, Flygtningenævnet og Integrationsministeriet.
- ¹³ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 2782-2788.
- ¹⁴ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 2788.
- ¹⁵ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 4985.
- ¹⁶ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 5087.
- ¹⁷ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 5089.
- ¹⁸ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 5094.
- ¹⁹ Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 170.
- ²⁰ Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 170.
- ²¹ Debatprogram på DR2 26.1.2006.
- ²² Pressemeddelelse fra Skole og Samfund af 9.2.06.
- ²³ Se Undervisningsministeriets bekendtgørelse om *elevplaner i folkeskolen* af 4.7.2006.

- ²⁴ Pressemeddelelse fra Skole og Samfund 9.2.2006.
- ²⁵ Se *Uddannelseshistorie 2005*, s. 122-124.
- ²⁶ Undervisningsministeriets **pressemeddelelse af 28.10.2005**.
- ²⁷ Annonceret i EU-tidende ved udbudsbekendtgørelse af 15.12.2005.
- ²⁸ Undervisningsministeriets pressemeddelelse den 26.6.2006.
- ²⁹ Indlæg i Frederiksborg Amtsavis 21.3.2006.
- ³⁰ Udsendelsen »Profilen« på DR 1 16.8.2006.
- ³¹ Se *Uddannelseshistorie 2005*, s. 124 ff.
- ³² Nyheder fra Undervisningsministeriet nr. 19 af 2.6.2006.
- ³³ Lederforeningens elektroniske nyhedsbrev nr. 11 2006 af 16.6.2006.
- ³⁴ Sproglæreren nr. 3 2006 s. 3.
- ³⁵ Folkeskolen nr. 24 af 16.6.2006 s. 3.
- ³⁶ Se bl.a. *Uddannelseshistorie 2005*, s. 122.
- ³⁷ Undervisningsministeriets **pressemeddelelse af 28.3.2006**.
- ³⁸ Folkeskolen nr. 49 af 9.12.2005 s. 3.
- ³⁹ Frederiksborg Amtsavis af 31.5.2006.
- ⁴⁰ Skolebørn nr. 5 maj 2006 s. 2.
- ⁴¹ Frie Grundskoler nr. 8 af 24.5.2006 s. 4.
- ⁴² Frie Grundskoler nr. 9 af 7.6.2006 s. 5.
- ⁴³ Gymnasieskolen nr. 11 af 8.6.2006 s. 3.
- ⁴⁴ Politiken af 12.10.2006.
- ⁴⁵ L 61 om *lov om ophævelse af lov om en statsskole som forsøgscenter for 8.-10. skoleår*.
Lovforslaget vedtaget med 59 stemmer (V, DF og KF) mod 56 (S, RV, SF og EL)
Fremsættelse af lovforslag 9.11.2005.
1. behandling af lovforslag 22.11.2005.
2. behandling af lovforslag 24.1.2006.
3. behandling af lovforslag 7.2.2006.
Lov nr. 121 af 27.2.2005.
- ⁴⁶ Se *Uddannelseshistorie 2005* s. 120.
- ⁴⁷ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 1306.
- ⁴⁸ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 3095.
- ⁴⁹ Se *Uddannelseshistorie 2005*, s. 126-128.
- ⁵⁰ Se *Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler* af 21.11.2005.
- ⁵¹ L 185 om *ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og andre love på Undervisningsministeriets område*. (Afgangsprøver i frie grundskoler, frie kostskoler og ungdomsskoler og optagelsesprøver til gymnasiale uddannelser m.v.).
Lovforslaget vedtaget med 89 stemmer (V, S, DF og KF) mod 20 (RV, SF og EL).
Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.
1. behandling af lovforslag 25.4.2006.
2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
Lov nr. 577 af 9.6.2006.
- ⁵² Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 185.
- ⁵³ Frie Grundskoler nr. 10 af 16.8.2006 s. 16.
- ⁵⁴ Frie Grundskoler nr. 11 af 30.8.2006 s. 12.
- ⁵⁵ L 31 om *ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.* (Befordringsordning).
Lovforslaget vedtaget med 93 stemmer (V, S, DF og KF) mod 18 (RV, SF og EL).
Fremsættelse af lovforslag 6.10.2005.
1. behandling af lovforslag 11.10.2005.
2. behandling af lovforslag 13.12.2005.
3. behandling af lovforslag 15.12.2005.
Lov nr. 1425 af 21.12.2005.

- ⁵⁶ L 58 om *ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Forenkling af bestemmelser om tilskud)*.
Lovforslaget enstemmigt vedtaget med 111.
Fremsættelse af lovforslag 9.11.2005.
1. behandling af lovforslag 22.11.2005.
2. behandling af lovforslag 13.12.2005.
3. behandling af lovforslag 16.12.2005.
Lov nr. 1426 af 21.12.2005.
- ⁵⁷ Nyhedsmagasinet Danske Kommuner nr. 21 2006 s. 4.
- ⁵⁸ Overskrift i Politiken af 22.10.2006, 1. sektion s. 3.
- ⁵⁹ Folkeskolen nr. 37 af 15.9.2006 s. 4.
- ⁶⁰ Se *Uddannelseshistorie 2002*, s. 140-141.
- ⁶¹ Nyhedsbrev fra Skole og Samfund af 16.3.2006. Opgørelsen bygger på indberetninger fra 2/3 af de skoler, som holdt afstemningsvalg.
- ⁶² Kommunalbestyrelsen fik i 2004 i henhold til folkeskolelovens § 42, stk. 11, kompetence til at til-lade forskudte valg ved skoler »i særlige tilfælde«, defineret som »skoler uden fuldt forløb samt andre skoler, hvor særlige forhold taler for en ordning med forskudte valg« i L. Basse og Sv.E. Gertz: *Folkeskoleloven med kommentarer*, s. 187. 9. udgave, Kroghs Forlag 2006.
- ⁶³ Nyheder fra Undervisningsministeriet.dk nr. 26 2006 af 25.8.2006.
- ⁶⁴ Se *Uddannelseshistorie 2005*, s. 128-131.
- ⁶⁵ Undervisningsministeriets **pressemeddelelse af 5.10.2005**.
- ⁶⁶ L 181 om ændring af lov om uddannelsen til studentereksamen (stx) (gymnasieloven) og lov om uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). (Ændring af grundforløbet i de treårige uddannelser).
Lovforslaget vedtaget enstemmigt med 110 stemmer.
Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.
1. behandling af lovforslag 25.4.2006.
2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
Lov nr. 573 af 9.6.2006.
- ⁶⁷ Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 181.
- ⁶⁸ Nyt fra Undervisningsministeriet nr. 21 af 16.6.2006.
- ⁶⁹ Gymnasieskolen nr. 11 af 8.6.2006 s. 8.
- ⁷⁰ L 183 om *lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.*
Lovforslaget vedtaget med 100 stemmer (V, S, DF, KF og RV) mod 10 (SF og EL).
Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.
1. behandling af lovforslag 26.4.2006.
2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
Lov nr. 575 af 9.6.2006.
- ⁷¹ Fra Nyheder fra Undervisningsministeriet nr. 3, 2006 af 20.1.2006.
- ⁷² L 60 om *ændring af lov om erhvervsuddannelser*. (Ny mesterlære).
Lovforslaget vedtaget med 112 stemmer (V, S, DF, KF, RV og SF) mod 3 (EL)
Fremsættelse af lovforslag 9.11.2005.
1. behandling af lovforslag 22.11.2005.
2. behandling af lovforslag 24.1.2006.
3. behandling af lovforslag 7.2.2006.
Lov nr. 120 af 27.2.2006.
- ⁷³ Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 60.
- ⁷⁴ L 32 om *ændring af lov om bonus til elever i ungdomsuddannelse med lønnet praktik. (Omlægning af bonusordningen)*.
Lovforslaget enstemmigt vedtaget med 110 stemmer.
Fremsættelse af lovforslag 6.10.2005.

1. behandling af lovforslag 11.10.2005.
 2. behandling af lovforslag 29.11.2005.
 3. behandling af lovforslag 1.12.2005.
- Lov nr. 220 af 20.3.2006.
- ⁷⁵ Fra Folketingets informationssystems hjemmeside om behandlingen af L 32.
- ⁷⁶ L 114 om *forslag til lov om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog*. Lovforslaget vedtaget med 95 stemmer (V, S, DF, KF og RV) mod 10 (SF og EL). Fremsættelse af lovforslag 15.12.2005.
1. behandling af lovforslag 17.1.2006.
 2. behandling af lovforslag 4.4.2006.
 3. behandling af lovforslag 6.4.2006.
- Lov nr. 315 af 19.4.2006.
- ⁷⁷ Se *Uddannelseshistorie 2004* s. 93-95 og *Uddannelseshistorie 2005* s. 133.
- ⁷⁸ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 2798.
- ⁷⁹ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 2809.
- ⁸⁰ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 5317.
- ⁸¹ L 220 om *lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen*. Lovforslaget vedtaget med 99 stemmer (V, S, DF, KF og RV) mod 11 (SF og EL). Fremsættelse af lovforslag 5.4.2006.
1. behandling af lovforslag 2.5.2006.
 2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
 3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
- Lov nr. 579 af 9.6.2006.
- ⁸² Fra Undervisningsministeriets **presmeddelelse 30.3.2006**.
- ⁸³ Lærerseminariernes Rektorforsamlings hørings svar af 21.4.2006.
- ⁸⁴ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6468.
- ⁸⁵ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6471.
- ⁸⁶ Ibid.
- ⁸⁷ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6477.
- ⁸⁸ Lederforeningens elektroniske nyhedsbrev - nr. 10/2006 af 2.6.2006.
- ⁸⁹ Undervisningsministeriets presmeddelelse af 28. juli 2006.
- ⁹⁰ Fra www.politiken.dk 19.4.2006.
- ⁹¹ Forespørgsel nr. F 26 til undervisningsministeren: »Vil regeringen redegøre for sin politik for at gøre det attraktivt for flere unge at vælge en videregående professionsuddannelse, herunder hvordan centrene for videregående uddannelser (CVU'erne) kan styrkes organisatorisk, indholdsmæssigt og økonomisk for at løfte opgaven med at være et attraktivt tilbud til unge på et højt fagligt niveau?« Af Christine Antorini (S), Margrethe Vestager (RV), Anne Baastrup (SF) og Majbrit Berlau (EL) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 17/1 2006. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/1 2006).
- ⁹² Forslaget blev sendt til hørings 3.5.2006 med svarfrist 5.6.2006.
- ⁹³ L 184 om *lov om ændring af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler (frie kostskoler)*. (Opfølgning på Undervisningsministeriets styringsanalyse af selveje og taxametersystemet i forbindelse med strukturreformen m.v.). Lovforslaget vedtaget med 100 stemmer (V, S, DF, KF og RV) mod 9 (SF og EL). Fremsættelse af lovforslag 29.3.2006.
1. behandling af lovforslag 26.4.2006.
 2. behandling af lovforslag 30.5.2006.
 3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
- Lov nr. 576 af 9.6.2006.
- ⁹⁴ Undervisningsministeriets presmeddelelse 21.12.2005.

- ⁹⁵ Se www.Undervisningsministeriet.dk af 4.10.2006.
- ⁹⁶ Nyt fra Undervisningsministeriet 18.11.2005.
- ⁹⁷ Børsen 8.8.2006.
- ⁹⁸ Politiken 19.9.2006 1. sektion s. 7.
- ⁹⁹ Universitetsavisen nr. 13 af 28.9.2006 s. 3.
- ¹⁰⁰ Politiken 21.4.2006.
- ¹⁰¹ Pressemeldelse 5.4.2006 og L 221 om *ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)*. (Ændret hovedsigte og kompetencegivende undervisning m.v.).
Lovforslaget vedtaget med 107 stemmer (V, S, DF, KF, RV og SF) mod 3 (EL).
Fremsættelse af lovforslag 5.4.2006.
1. behandling af lovforslag 2.5.2006.
2. behandling af lovforslag 31.5.2006.
3. behandling af lovforslag 2.6.2006.
Lov nr. 580 af 9.6.2006.
- ¹⁰² Højskoleudvalget blev nedsat december 2003 med det kommissorium at drøfte højskolernes fremtidige placering i det danske samfund.
- ¹⁰³ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6483.
- ¹⁰⁴ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6484.
- ¹⁰⁵ Folketingets forhandlinger 2005-2006 s. 6490.
- ¹⁰⁶ Politiken 6.4.2006 1. sektion s. 5.
- ¹⁰⁷ Nyheder fra Undervisningsministeriet nr. 36 2005 af 19.12.2005.
- ¹⁰⁸ Bekendtgørelse nr. 448 af 18.5.2006 om karakterskala og anden bedømmelse.
- ¹⁰⁹ Se <http://www.uvm.dk/nyheder/7b.htm?menuid=6410>
- ¹¹⁰ Gymnasieskolen nr. 10 2006 af 24.5.2006 s. 3.
- ¹¹¹ Politiken 26.3.2006.
- ¹¹² Gymnasieskolen nr. 1 af 12.1.2006 s. 34.
- ¹¹³ Fra Lederposten nr. 14 2006 af 15.9.2006.
- ¹¹⁴ Indlæg af A. Tarp i Gymnasieskolen nr. 11 af 8.6.2006 s. 37.
- ¹¹⁵ Pressemeldelse fra Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet den 29.11.2005.
- ¹¹⁶ CVU-Rektorkollegiets indstilling af 15.6.2006.
- ¹¹⁷ MetroXpress 3.5.2006 s. 4.